

Bajtársi Levél

XLIV. ÉVFOLYAM
1. SZÁM

CALGARY, ALBERTA, CANADA
1991, ÁPRILIS 30.

A MAGYAR KIRÁLYI CSENDŐR BAJTÁRSI KÖZÖSSÉG KÖZPONTI TÁJÉKOZTATÓJA

világszervezetünk, az MKCsBK alakult: 1949-ben

bajtársaink hivatalosan bejegyzett, jótékony célú társadalmi egyesületeket alapítottak
az AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN:

OHIO államban: Magyar Csendőrök Családi Közössége, (Family Society of Hungarian Veteran Gendarmes), Charter: B. 56-940, Cleveland, OH., USA. 1954. Julius 14.-én.

KANADÁBAN:

ONTARIO tartományban: Magyar Királyi Csendőr Bajtársi Közösség, Toronto-i Jótékonyági Csoport, (Royal Hungarian Gendarmarie Veterans' Benevolent Association of Toronto), No. 10 Liber 1163, Toronto, Ont., 1962, szept. 27.-én.

QUEBEC tartományban: MKCsBK Montreal-i Csoport, (Association des Vétérans Gendarmes Royaux Hongrois), No. 96 Libro C-268 Quebec, P.Qu., le decembre 19, 1972.

ALBERTA tartományban: Magyar Királyi Csendőr Bajtársi Közösség, Calgary-i Csoport, (Veterans' Association of the former Royal Hungarian Gendarmerie) No. 8775, Edmonton, Alta., 28th October, 1975.

K i a d j a:

AZ MKCsBK VEZETŐSÉGE.

Veterans' Association of the former Royal Hungarian Gendarmerie

ADMINISTRATION CENTRE:

712 - 54th Ave., S.W.,

CALGARY, Alberta, CANADA

T2V 0E1

MAGYAR KIRÁLYI CSENDŐR BAJTÁRSI KÖZÖSSÉG
alakulási év 1949, Gráz, Ausztria. vezető 1950- 1960-ig:
néhai nemes folkusfalvi FOLKUSHÁZI LAJOS, ny.á.m.kir.altábornagy
a m.kir. Csendőrség volt felügyelője.

ÖNKÉNT ÉS ÖNZETLENÜL INTÉZI VILÁGSZERVEZETÜNK TÁJÉKOZTATÓ,
NYÍLVÁNTARTÓ ÉS SEGÉLYÜGYI SZOLGÁLATÁT.

A./ KÖZPONTI VEZETŐSÉG:

vitész Szendi József segéyalap kezelő pénztáros (Sarasota)	Dr. Kiss Gyula központi vezető	Domokos Sándor Bajtársi Levél főszerkesztő
ifj.vitész Körössy Zoltán jelvény-éremkezelő	Dr. Szalontai Sándor a torontoi csoport vezetője	Fazekas Lajos nyilvántartó
Vörös Imre ellenőr	vitész Rác István központi pénztáros	Varga István ellenőr

B./ BAJTÁRSI LEVÉL

Az MKCsBK hivatalos lapja, központi tájékoztatója; Beszámol közösségi, egyesületi és társadalmi eseményeinkről, a magyar élet híreiről világszerte.

Személyi hírek, könyvszemle, közérdekű levelek és értesítések, valamint a hozzájárulások nyugtázása minden számban.

Alapította, megindította és terjesztette Gráz-ban (Stájerország, Ausztria) és környékén, 1947.VI.21-1949-ig a "Gráz-i Magyar Csendőrök Bajtársi Asztaltársaság"-a, utána az MKCsBK 1951-ig.

Ugyvezető, levelező, szerkesztő és kiadó: Jegenyés Pál főtörm.; Elnök: néhai vitész Karsay Jenő alez.

Szerkesztette és kiadta Bregenzben, Dreibergerben, majd Utrechtben 1951.V.12-től 1964.IX.5.-ig: néhai vitész Karsay Jenő alez.; munkatárs: néhai vitész Karsay Jenőné, született Gerencsér Lily.

Szerkesztette és kiadta Islingtonban, majd Etobicoke-ben 1964.X.1-től 1975.VI.10.-ig: néhai vitész Kövendy Károly CM. százados.

Szerkesztette és kiadta 1975.VII.1-től 1981.XII.31.-ig Calgary-ban, (Alberta, Kanada): dr. Kiss Gyula és a Szerkesztő Bizottság.

Szerkesztette és kiadta, (Vezetői Bajtársi Levél néven) Sarasotában, (Florida, USA.) 1982.I.1.-től 1983.V.31.-ig: vitész nemes Baranchi Tamáska Endre.

Szerkeszti 1983.VI.1.-től a Szerkesztő Bizottság, s kiadja a Vezetőség:

vitész Keresztes Lajos lektor	Domokos Sándor főszerkesztő	Dr. Kiss Gyula felelős kiadó
----------------------------------	--------------------------------	---------------------------------

Minden cikkért és közleményért, annak szerzője, a közlésért a kiadó felelős.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában!
Ámen.*

BAJTÁRSI LEVÉL

" Járd be a világot és hirdesd a M.Kir.Csendőrség jó hírnevét! "
(Néhai vitéz SUBIK KÁROLY prelátus, Gráz 1948.XI.20.-án)

XLIV. Évfolyam 1. szám

CALGARY, 1991. ÁPRILIS 30.

TARTALOM:

	OLDAL:
I. A Vezetőség hírei	..... 1 - 3
II. Személyi hírek, Gratuláció, Születés, Látogatás, Gyógyulás, Halottaink.....	4 - 14
III. Beszámolók a bajtársi közösségek életéből	..... 15 - 21
IV. A magyar élet egyesületi és társadalmi eseményei	..... 22 - 27
V. Beszéd a Cleveland-i Magyar Találkozón; úti beszámolók	..... 28 - 34
VI. A Múzeum hírei	..... 35 - 36
VII. Bel- és külföldi Sajtóhírek	..... 36 - 38
VIII. A Vezetőség levelesládájából	..... 38 - 43
IX. Könyvismertetés	..... 43 - 49
X. Felhívások, helyesbítés, nyugtázások	..... 49 - 51

M. KIR. FEGYVERES ERŐK MUZEUMA

Alapították és fenntartották, mint MKCsBK Múzeum és Könyvtárt Torontóban. Az Eszmei Csendőr Laktanyában 1971.IV.18 - 1984.XII.16.-ig, a torontói magyarság és más látogatók osztatlan elismerését kiérdemelve az MKCsBK, a Központi Vezetőség és néhai vitéz SZATHMÁRY KÁROLY C.M. (1916 - 1985) ügyvezető elnök, múzeumőr.

A Múzeum állandó CÍME: Magyar Ház, Kanadai Magyar Kultur Központ
840 St. Clair Ave., West

TORONTO, Ont., M6C 1C1 Canada

A Múzeum vezető és irányító szerve a

MUZEUMI BIZOTTSÁG.

Elnök: Dr. NAGY GYÖRGY

TAGJAI:

A MUZEUM RÉSZÉRŐL:

Dr. Szalontai Sándor
Kiss Károly
Borbás Károly tb.cső.,
Hídi József

A MAGYAR HÁZ RÉSZÉRŐL:

Dr. v. Ormay József
Kósa István
Csekő Miklós
Dr. Berzy József
Bartunek Ferenc
Dr. Koroknay Imre

Kurátorok: Dr. Szalontai Sándor és Borbás Károly

I.
A VEZETŐSÉG HÍREI

KÖZPONTI VEZETŐ

CSENDŐRNAP 1991

A Magyar Királyi Csendőrség volt tagjaihoz,
az MKCsBK csoportjaihoz, szórványaihoz.

Kedves Bajtársaim!

Isten kegyelméből ránk virradt a M.Kir.Csendőrség,volt Testületünk alapításának 110.évfordulója. Emlékezzünk tehát elesett,elhunyt bajtársainkról,hozzátartozóinkról,akik ezt a napot már nem érhatték meg. Jöjjetek össze ezen a napon,mert reánk hárul a kötelesség,hogy továbbküzdjünk a Csendőrséget méltán megillető elismerésért.

Az elmúlt 1990-es esztendő már is Európaszerte változásokat hozott.Magyarország is megindult a fejlődés útján.Az Egyesült Államok elnökének 1988-as látogatása óta az ipari termelés átszervezése,a keresleten alapuló szabadpiac bevezetése és új kereskedelmi kapcsolatok létesítése képezik a kormány elsőrendű feladatait.

Ehez nyújt segítséget az Európa Tanács határozata,mellyel a múltév novemberében Magyarországot rendes tagként fölvette az 1949-ben létesített kormányok-közötti szervezetbe,mely így 24 tagúvá bővült.A sötétkek alapú zászlón a 24-ik ötágú aranycsillag Magyarországot jelenti.

Katonai téren nagyjelentőségű változás,hogy a Néphadsereg nevét Honvédségre változtatták át és a régi magyar tisztképzés Alma Materének,a Ludovika Akadémiának igazi működését ismertetik a nagyközönséggel.

Miként már korábban hírül adtam az Országgyűlés meghozta az 1990. évi un. semmiségi törvényt az 1945 és 1963 közötti törvénysértő ítéletek törlesztéről. Részünkre nagy jelentőségű a törvény indoklása, melyben

" az Országgyűlés megköveti a nemzetet és fejet hajt a törvénysértések valamennyi áldozata előtt kinyilvánítva,hogy a bűnöket nem ők,hanem a sztalinista államhatalom követte el..."

A törvény indoklására figyelemmel a Vezetőség és bajtársaink is több alkalommal föl szólaltak a Csendőrséget megbélyegző rendelet eltörlése érdekében. Nevezetesen:

a "Hadak Útján" hozta 1990 jan.-feb.-i számában " A Csendőrnapi jelentősége" c. megemlékezést,

Párizsban,juliusban az MHBK Magyar Találkozóján MÁTHÉ JENŐ és V.SZAKÁLY JÁNOS bs.-ink felszólalásai után V.MARTONFALVAY HUGÓ, MHBK központi vez. nyilatkozatában a magyar kormánytól " a magyar királyi Csendőrség teljes rektifikálását " kérte.

Clevelandben,novemberben tartotta a Magyar Társaság - társadalmi és tudományos világszervezet - XXX. Jubiláris ülését. Az Árpád Akadémia közgyűlésén adta elő az MKCsBK álláspontját Dr. BALLÓ ISTVÁN bs-unk,a MCsCsK volt elnöke.

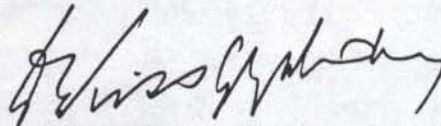

Ugyancsak az elmúlt évben, több bajtárs véleményét is kikérve a Vezetőség memorandumot állított össze, hogy azt alkalmas időben az Országgyűlésnek benyújtsa. Ezenkívül kapcsolatot vettünk föl otthonélő bajtársainkkal is, kik ügyünkben segítségünkre lehetnek.

Bajtársaim! Az idő elérkezett. Mindannyiótok bekapcsolódására van szükség, hogy a Csendőrség részére az erkölcsi jóvátételt elnyerhessük. Ez lesz a törvényben hirdetett "nemzeti megbékélés" igazi megvalósítása.

1991, február 14.-én

Bajtársi üdvözlettel:

az MKCSBK központi vezetője.

+ + + + +

DOMOKOS SÁNDOR

a Bajtársi Levél főszerkesztője

Kedves Bajtársaim!

Ez év szeptemberében 34 év után először Magyarországra látogatva célul tűzttem ki, hogy Testületünk hírnevének helyreállítása érdekében lépéseket tegyek. Dr. SZAKÁLY SÁNDOR hadtörténész úr segítségével összeköttetésbe kerültem a Belügy-Minisztérium tisztviselőjével, dr. PARÁDI JÓZSEF hőr. őrnagy úrral, aki a Rendőrtisztképző iskola oktatótisztje.

Ő felkéri rajtam keresztül Közösségünket, hogy a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelemtörténeti Társaság kutató munkájában működjunk közre. Ennek célja: Testületünk múltjának és valódi történetének a Társaság felé való feltárása és annak a magyar társadalommal való ismertetése.

Miután több otthonélő bajtársunk véleményét szóban és írásban kikértük, akik szerint a memorandum benyújtására az idő még nem érkezett el, illetve ügyünknek külföldről való kezdeményezése nem szerencsés gondolat: az Országgyűléshez való fölterjesztéssel egyelőre várunk.

Addig is úgy gondoljuk, hogy a Társasággal való együttműködést elfogadjuk. A fentiekben kifejtett célkitűzés mellett arra is törekszünk, hogy a jövőben a Társaságot felkérhessük, hogy ügyünket a Belügy-Miniszter úr felé előterjessze és támogassa. Ez a módszer több reménnyel biztat és feltehető, hogy politikai téren kevesebb ellenállásba ütközik.

Mivel dr. PARÁDI levelét hozzám címezte, hazaérkezésem után azonnal felkerestem dr. KISS GYULA vezető bs.-at, hogy egy közös álláspontot szegezzünk le.

Ezek után kérlek, hogy hozzájárulásodat, észrevételedet, vagy módosítási javaslatodat mielőbb a központi vezetőhöz eljuttatni szíveskedjél.

Remélve, hogy közös ügyünk szolgálatában egy hasznos lépést tehetünk, kérem szíves együttműködésedet.

Calgary, 1990, december 5.-én

Bajtársi üdvözlettel:

DOMOKOS SÁNDOR s.k.

+++++

- 2 -

ÖSSZEKÖZLÉS

Az MKCsBK Központ /Calgary, Alberta, Kanada/ bevétel és kiadásairól
1990 január 1-től december 31-ig

BEVÉTELEK		KIADÁSOK	
Önkéntes hozzájárulások:		Nyomdaköltség	3,672.96
A B.L-re	4,927.80	Szállítás	110.05
Egyéb	<u>80.30</u>	Tel., Tel., Fax	78.55
I.Segélyalapra	184.00	Postaköltség	1,251.25
Bankátváltás	196.78	Irodák	122.12
Bankkamat	<u>653.51</u>	Tagdíj /KMSz/	80.00
	<u>6,042.39</u>	Irógépjavitás	52.90
		I.Segélyalapra	184.00
		Egyéb	<u>4.89</u>
			5,556.72
BANK		ADOMÁNYOK	
T.D.1989.XII.31	6,600.00	Karácsonyi Segély 1990	409.15
C.A.	<u>1,374.92</u>	Magyar Cserkészszövetség	216.32
	7,974.92	MHBK Bál 1990	50.00
		BANK	
		T.D. 1990.XII.31	5,000.00
		C.A.	<u>2,785.12</u>
			7,785.12
	<u>14,017.31</u>		<u>14,017.31</u>

Calgary, 1991 január 9-én

Árkai Gyula
.....
központi vezető

Andor Rózsa István
.....
központi pénztáros

R o v a n c s o l t u k   é s   r e n d b e n   t a l á l t u k

Calgary, 1991 JANUARY 21

Varga László
.....
központi ellenőr

Varga L. István
.....
központi ellenőr

II . SZEMÉLYI HÍREK

KITÜNTETÉS - ELŐMENETEL, GRATULÁCIÓ

KISS GÁBOR bajtársunk (Apopka,Fl.,USA), az MHBK floridai csoportjának vezetője,- akit v.MARTONFALVAY HUGÓ, MHBK közp.vezető fölkkért,hogy a vitéz KOLTAVÁRY DÉNES m.kir.cső.fhdgy. elhunytával megüresedett USA főcsoportvezetői tisztséget vállalja el,- a kérésnek eleget tett. Gratulálunk Bajtársunknak kinevezéséhez és kívánunk Neki,- Aki eddig is a testvér bajtársi közösségek közötti együttműködést szolgálta,- további szép eredményeket és sikereket. (H.H.,1991.jan.-feb. + KGY.)

Az ÁRPÁD AKADEÉMIA (Cleveland,OH.USA.,) XXIX.közgyűlésén 1989,nov.20-án RENDES TAGGÁ választotta RADNÓTHY KÁROLY urat,(Calgary,Alberta,Kanada) bajtársunkát.(Magyar Találkozó XXIX. Krónikája).

.....

BÁNFAI JÓZSEF (Ligist,Ausztria) lovascsendőr bs-unk,a Bajtársi Levél levelező munkatársa, tavaly töltötte be a 75.életévét és 1991 jun.2-án éri el a 76. születésnapját. Isten éltesse erőben,egészségben továbbra is. Várjuk következő beszámolóját. (KGY)

BODNÁR GÁBOR cscst., a Magyar Cserkészszövetség (Garfield,N.J.,USA)ügyvezető elnöke,alapítója,a magyar ifjúság áldozatos és fáradhatatlan nevelője betöltötte 70. életévét.

Ő és tisztjei munkájának eredményeképpen, ma 14 országban 86 cserkészcsapat 6000 tagja szolgálja a cserkészeten túlmenően is a magyarság ügyét. Az elmúlt két év alatt megindította a külföldi magyar cserkészetet is a Kárpátmedencében, s azóta vezetőképző táborokban nevelik a fiatal cserkész-vezető réteget.

Szeretettel gratulálunk,s kívánunk Neki továbbra is erőt és egészséget és sok-sok örömet szép Családja és világszerte élő és dolgozó cserkésztestvérei körében. Isten éltesse! JÓ MUNKÁT! (KGY) (K.M.1990.XI.17.)

SZEPESI SZANISZLÓ (Rexdale,Ont.Kanada) úrnak,mint az 1956-os forradalom tiszta szándékú résztvevőjének,az 56-os Emlékermet adományozta a Magyar Demokrata Forum Országos Elnöksége, Budapest,1990.aug.16.-

SZEPESI SZANISZLÓ nemzetőr urat a Magyar Köztársaság kikiáltásának I. évfordulója alkalmából köszönti és kíván jó egészséget,családja körében hosszú,boldog életet Dr.HORVÁTH BALÁZS a Magyar Köztársaság belügyminisztere, Budapest, 1990. október 23.-

DIENES KATALIN (Wellington,New Zealand) v.DIENES GYULA bs-unk leánya, a Victoria Egyetem III.éves hallgatója Karácsony előtt orgona hangversenyt adott a helyi székesegyházban. Előadta Messiaen Four Meditations from La Nativité du Seigneur. 1991 szeptemberében a Winchester-i (Anglia) székesegyházban folytatja zenei tevékenységét.A zenei diploma mellett egyidejűleg idegen nyelvekben is oklevelet óhajt szerezni. (v.D.Gy.)

KULIFAY LÁSZLÓ (Buenos Aires,Argentina) az MHBK főcsozp.zászlóstitstje, néhai KULIFAY LÁSZLÓ cső.fhdgy. fia 1990.I.6-án házasságot kötött VITTAR NORMA úrnővel. (H.U.1990.jan-feb.)

A kitüntetésekhez,az örömteli évfordulóhoz
valamint a fiatal párnak szeretettel gratulálunk.

LÁTOGATÁS.

Özv.vitéz HANGODI JÁNOSNÉ K.C.S.L. (Victoria,B.C.,Kanada) 1990 őszén három hónapos látogatásra hazautazott,hol rokonait kereste fel. Meglátogatta a parlamentet s a Tokyoban tartózkodó köztársasági elnök részére visszahagyta a Bajtársi Levél tavaszi számát. Látogatását a TV fölvette és többször mutatta. (KGY).

Özv. vitéz HANGODI JÁNOSNÉ
(Victoria, B.C.Kanada)
a képviselőházban.
Budapesten 1990. X. 23.-án.

Vitéz SERÉNYI ISTVÁN (Flushing, N.Y.,USA) a Vitézi Rend közp. ifjúsági előadója,törzskapitány,csendőrfiú,tb.cső. feleségével, 1990.XI.29 - XII. 11-ig rokonait látogatta meg Calgaryban. VÖRÖS IMRE és felesége otthonában bajtársi ebéden, a Vitézi Rend külön összejövetelén és a Borbála esten üdvözöltük vendégünket, aki eredeti, színes és érdekes otthoni benyomásairól számolt be a helyi magyarságnak. (KGY).

+ + + + +

BETEGSÉG - FELGYÓGYULÁS.

Vitéz ÁGHY ASBÓTH ZOLTÁN ezds. úr (Muskego,WIS.,USA) továbbra is jól bírja magát az öreg-otthonban. Mindíg felderül az arca, ha meglát.Tréfából tisztelegni is szoktam neki. Hát a multkor, a még jó balkezevel viszsztatiztelgett. Legutóbb pedig, búcsúzaskor annyit megértettem, hogy: "...kívánok Karácsony..." (E.M. 1990.XII.17.)

CSORDÁS JÁNOS (Sydney, B.C.,Kanada) ... "Jul.17.-én érkeztünk haza feleségemmel szülőházánkból,mikor a hó 20-án agyvérzést kaptam,a jobb karomat és a beszédemet elvesztettem. Az Úristen azonban velem volt. Rá hat hónapra visszakaptam egészségem,amit elvesztettem.Köszönöm a jó Istennek... "

BORSÁNYI JÁNOS főtörm.-t (Budapest) 1990 őszén DOMOKOS SÁNDOR és felesége meglátogatta a MÁV kórházban, akit gyomorbántalmai miatt operáltak. A műtét sikerült.Később,mikor otthonában újból fölkeresték,megismerték feleségét és felnőtt gyermekeit, kiknek ápolása,figyelme segítségével, bajtársunk már akkor a teljes gyógyulás útján volt. Hat évet együtt-töltöttek a szovjet fogolytáborban.

KULIFAI ISTVÁN (Westlake, OH., USA)... "Férjem megvan, szépen, lassan javul, az orvosai és én is meg vagyunk elégedve - írja felesége, - a haladással, csak ő nem, mert olvasni még nem tud... Köszönjük a B.L.-t elolvastam neki elejétől végéig. Ilyenkor látom arcán a meleg érdeklődést minden és mindenki sorsa iránt..."

Dr. SZALONTAI SÁNDOR (Toronto, Ont., Kanada) helyi csoportunk vezetője 1991.I.29-iki levelében írja, hogy: "Jan 9-én voltam orvosi ellenőrző vizsgálaton, s hála Istennek a professzor olyan kedvezőnek találta gyógyulásomat, hogy most már fél év helyett, csak évente egyszer kell vizsgálatra mennem. Ez nekem is nagy lelki megnyugvást és örömet jelent, s feltétlenül erősíti az élet- és munkakedvetem!..." (Gratulálunk, kívánunk kellemes nyaralást. Várjuk az otthoni beszámolót! KGY.)

PÉTERFFY ZSOMBOR (Glenhuntly, VIC., Ausztrália) a Melbourne-i csoportunk volt vezetőjén 1990.XII.24-én szívoperációt (három bypass) hajtottak végre. A műtét sikerült, de bcs-unk nemcsak az ünnepeket töltötte kórházban, de a Melbourne-i VIII. Magyar Találkozón sem tudott résztvenni. Kívánunk Neki mielőbbi teljes felgyógyulást. (U.M.+v.J.I.1991.II.1.-)

Jobbulást, erőt, egészséget és teljes felgyógyulást
kívánunk valamennyi kedves Bajtársunknak!

HALOTTAINK

CSERHALMI FERENC m.kir.csendőrőrmester bajtársunk, 1990.XII.14-én hirtelenül és váratlanul szívrohamban 75 éves korában meghalt.

A III. Legénységi Szolgálati Jel, emlékérmek, az MKCSBK és más oklevelek, kitüntetések, továbbá az Európai Frontharcos Kereszt tulajdonosa, a helybeli Magyarok Nagyasszonya r.k. egyházközség vezetőségi tagja, a hitbuzgalmi és társadalmi élet odaadó segítője, az MKCSBK Montreal-i (Q.U.E., Kanada) csoportjának megalakulása óta hűséges tagja és 1976 óta, megszakítás nélkül fáradhatatlan vezetője, a Scouverain Szent László Társaság és Rend lovagja volt.

1915.II.21-én született Pecölben (Vas vm.). Katonai szolgálatának Kárpátalján a határvadászoknál eleget téve belépett a Csendőrséghez. A jt.iskolát az ungvári tanzl-j-nál igen jó eredménnyel végezte el, majd Tiszlucon és a kassai kerület más őrssein, végül hadibeosztásban teljesített szolgálatot.

CSERHALMI FERENC

1915 - 1990

Az összeomlás után Ausztriába (Kellerberg tábor), majd Franciaországba, végül 1951 decemberében Kanadába vándoroltak ki és Montrealban telepedett le családjával.

A Canadian Vickers gyárban, majd másutt dolgozott nyugdíjazásáig. Emellett bekapcsolódtak az emigráns magyar közösségi életbe, a cserkészetbe, s az ott vállalt munkát is kézséges odaadással látta el élete végéig. Karácsony előtt a r.k. templomban a Betlehemet rendezte, mikor rosszul lett. Orvosi segítséget kapott, kórházba szállították, de eszméletét nem nyerte vissza.

XII.19-én temették a Magyarok Nagyasszonya r.k. templomból, melyet megtöltöttek az egyházközség hívei, tisztelői és barátai. A szertartást Ft. CSÓKAY KÁROLY S.J. plébános és Ft. DEÁK FERENC S.J. végezték. Ravatalát körülvették a részvét virágai mellett a csoport koszorúja. A nemzeti zászlójukkal letakart koporsója mellett hat bajtársa állott díszőrséget. Az MKCsBK és csoportja nevében búcsúztatta SERES ISTVÁN szkv.m.kir.cső. hadnagy az alábbi szavakkal:

" Kedves Gyászoló Közönség!

Nekem, mint csendőr bajtársnak jutott a feladat, hogy utolsó útadra még néhány szóval elbúcsúztassalak: Cserhalmi Ferenc.

1981-ben Te is ott voltál a m.kir.cső. 100 éves alapításának megünneplésében Toronto-ban. Azóta minden év februárban Te hívtad össze a cső. bajtársakat, a magyar csendőrnapi megemlékezésére. És Te, mint a Montreal-i csendőr bajtársi közösség elnöke, a régi csendőr mondáshoz ragaszkodva: " HÍVEN, BECSÜLETTEL ÉS VITÉZŰL " teljesítetted kötelességedet.

Mint az ungvári cső. tanzászlóaljnak egyik oktatótisztje tudom, milyen jó eredménnyel végeztél, Feri, és teljesítetted csendőr őrsi kötelességeidet, ahol mindenki szeretett. Szeretett a magyar nép is, de a mostoha sors emigrációba kényszerített sok ezer bajtársaddal együtt.

De még életedben szemtanuja lehettél, hogy bomlik és oszlik fel a bennünket elítélő rendszer.

Te, Ferikém, az utolsó percig dolgoztál és segítetted a magyar egyházközséget, odaadással és becsülettel. A jó Isten szolgálataid közben szólított magához a Betlehem összeállításánál.

Sajnos kevesen vagyunk már Montreal-i cső. bajtársak, de itt vagyunk és búcsúzunk Tőled. Ígérjük, hogy továbbvisszük a csendőr bajtársi szellem ápolását, mert a magyar csendőrség, az világhírű volt.

Kérem a tisztelt gyászoló Közönséget, hogy csendőr-kürtszó hiányában egy perces néma csendet szenteljünk Cserhalmi Ferenc csendőr bajtársunknak...

Isten Veled Feri! ... "

Ugyancsak búcsúztatót mondott GÖNCZ JÓZSEF a kurátori testület, EKKER LAJOS a Szent Név társulat nevében. A gyászmenetben kitüntetéseit, jelenyeit párnára helyezve vitte PALLÉR JÓZSEF tb.cső., jóbarátja és bajtársa. Koporsóvivők voltak 2 csendőrbajtárs, 2 r.k. kurátor és két tagja a Szent Név Társulatnak. A Cote des Neiges temetőben helyezték örök nyugalomra 1987.VIII.1-én elhunyt hűséges felesége CSERHALMI FERENCNÉ született KAJÁRI GIZELLA mellé.

Gyászolják: Fia LÁSZLÓ, leánya ARANKA férjezett Arcangelo di Lorenzoné és férje, rokonai Magyarországon, ismerősei, barátai, csoportja és bajtársai. Élt és halt Híven, Becsülettel, Vitézül. Nyugodjék békében.

(Cs.L.1991.I.14; Dr.Sz.L. I.15.-)

Cserhalmi Ferencet búcsúztatja Seres István bs-a.

BODUR GYULA m.kir.cső.százados, a székesfehérvári volt II.ker.állományában, a tatai gyalog tanszázad parancsnoka Biolet Masse-ban (Argentína), 1990.VIII.27-én szívbjában 81 éves korában meghalt.

Középiskoláit elvégezve 1928-ban a katonai pályára lépett és a Csendőrséghez jelentkezett, hova 26 pályázóból 9 másik társával fölvtették. A pécsi tisztképző Zrinyi Akadémián az I. és II., a Ludovika akadémián a III. és a IV. évfolyamot végezte el. Kiképzése a gyalogos tantárgyak mellett kibővült a csendőr-tantárgyakkal és a próbaszolgálattal is. 1932 aug.20-án felavatták gyalogos hadnaggyá. Két évi szolgálat után került át a Csendőrség állományába.

Különbéféle beosztásokban teljesített kiváló szolgálatait után, a csendőrtiszti állomány kiegészítésekor a Ludovika Akadémián 1937-1940-ig három egymást követő cső.tiszti tanfolyam szakaszainak kiképző parancsnoka volt.

A háború után családjával Argentínába vándorolt ki, hol a magyar közösségtől távol élték életüket. Az utolsó években a felújított bajtársi kapcsolat és együttérzés enyhítette súlyosbodó látási nehézségekből fakadó lehangoltságát.

Gyászolják: felesége BODUR GYULÁNÉ LILLA, családja, a volt hallgatók és bajtársai. (KGY).

Vitéz KOLTAVÁRY DÉNES m.kir.cső.főhadnagy a szombathelyi cső.zászlóalj páncélelhárító szakasz parancsnoka, az MHBK világszervezet egyik alapító tagja, csoportvezetője, 1980 óta USA főcsoportvezető, 1988-tól a HADAK ÚTJÁN szerkesztőbizottságának tagja, hivatását és önként vállalt munkakörét súlyos betegségében is odaadó hűséggel ellátva Los Angelesben (Ca. USA) 73 éves korában, születésnapján 1990.X.6.-án elhunyt.

1917.X.6-án született Budapesten. A piaristáknál érettségizett, 1939-ben a m.kir. Pázmány Péter Tudomány Egyetemen a Jog és Államtudományi karon végbizonysítványt nyert. Az 1. és a 16. tábori tűzérosztálynál teljesített katonai szolgálatot, majd a Csendőrséghez jelentkezett. A cső. tiszti tanfolyam elvégzése után különféle állomáshelyen hadibeosztásban, majd a szombathelyi cső. zlj.-nál mint oktatótisztt, különleges páncélelhárító önálló szak.pk.-ként szolgált. A Dunántúli harcokban Zalaegerszeg-Zalaszentiván térségében orosz támadás során egyedül egy, az általa kiképzett beosztottakkal további hét ellenséges harckocsit semmisített meg.

1945.V.8-án esett angol fogságba. Az USA-ba vándorolt ki. Cleveland-ban, majd Los Angeles-ben csoport-, majd főcsoportvezető, megrendezi 1989 aug.-ban Cleveland-ban az MHBK háromnapos konferenciáját. "Végyvári Harcos" néven írja 1978 óta a fejleményekről is beszámoló BORBÁLA tekerceset. Utolsó kívánsága volt, hogy a koszorúmegváltást a Hadak Útján javára fordítsák.

Temetése nagy részvét mellett ment végbe X.10-én Los Angeles-ben a Szent István templomban. Nemzeti zászlóval letakart koporsóját két fia, két veje és két bajtársa vitték. A gyászszertartást Ft. Dr. HORVÁTH A. BENEDEK O. Praem. plébános tartotta. Búcsúztatták az MHBK nevében v. MARTONFALVAY HUGÓ kp. vezető és mások. A nagyszámú gyászoló közönség koporsójától a magyar Himnusz hangjaival búcsúzott.

Gyászolják: felesége v. KOLTAVÁRY DÉNESNÉ szül. BÁNK MAGDA, gyermekei, családja, tíz unokája, bajtársai Magyarországon és külföldön. Az MKCSBK közp. vezetője levélben fejezte ki a Közösség és a bajtársak részvétét az elhunyt özvegyének és családjának.

" A HAZÁÉRT MINDHALÁLIG! "

(H.U. 1990.nov-dec.-)

CZAGÁNY SÁNDOR m.kir. csendőrtörzsőrmester a kassai volt VIII.ker. állományában. Született 1905.XI.5-én.

Az ungvári szárnynál a ricsei és a jenkei őrsökön szolgált, amikor az utóbbi helyen törzsőrmesteri előléptetését megkapta. Az őrsön nagy segítséget jelentett tudásával és tapasztalataival. Meghalt 1980.IX.10-én, 75 éves korában, szerencsén (Zemplén vm.) (Cs.J., 1991.I.29.-)

CZAGÁNY SÁNDOR

1905 - 1980

VASVÁRI ZOLTÁN m.kir. páncélos százados, a Magyar Érdemrend Lovagkeresztje a hadiszalagon, más bel- és külföldi háborús kitüntetés, s az MHBK KORONÁS EMLÉKKERESZTJÉ-nek tulajdonosa, a Souverain Szent László Társaság és Rend tagja, a Kereszt és Kard Mozgalom Hangja alapító elnöke, emigrációnk egyik mély nemzeti érzésű, meg nem alkuvó vezetője 1990.X.23-án Garfield-ben (N.J., USA) 78 éves korában csendesen elhunyt.

Komáromban született 1912.V.13-án. A Ludovika elvégzése után 1939-ben, mint hadnagy a 2. gy.e-nél vesz részt a bevonulásokban, majd a Don-i harcokban. Sebesülten kerül Várpalotára, majd alakulatával a szegedi harcokban kilőnek 23 szovjet páncélost. Angol fogságba esik. 1951-ben az USA-ba vándorol ki, hol megalapítja az Antibolsevista nemzetek magyar osztályát (AFABN). Időszaki lapjának, a Kereszt és Kard

Mozgalom Hangjájának szerkesztő-kiadója.

Lapja 1989 októberi számában hozza a Történelmi Igazságtétel Bizottsághoz írt 1989.IX.1-én kelt levelét. Ebben kéri az Elnökséget, hogy: ...
... " a reánk kényszerített II. Világháborúban harcoló magyar katonát és a Csendőrséget (tiszt, altiszt, tisztes, közlegény) minden hátrányos megkülönböztetéstől mentesítse és rehabilitálja. Tűrhetetlennek tartjuk, hogy azok, akik életük förládozásával küzdöttek hazánk szabadságáért, még mindig a bűnösök listáján szerepelnek... Nemcsak volt kommunistákat kell rehabilitálni, hanem a magyar nemzet védelmi gerincét képező katonát és csendőrt is. (Aláírás) VASVÁRY ZOLTÁN a Kereszt és Kard Mozgalom országos vezetője, volt szkv.m.kir.szds. " (B.L.1990/1.szám.)

45 esztendő után valóra válthatta élete küzdelmének nagy célját: hazalátogathatott a bolsevizmus igájából szabadult hazájába.

A gyászszertartást Nt.KIRÁLY ZOLTÁN ref.püspök tartotta. Nagyszámú gyászoló közönség jelenlétében búcsúztatta v.MARTONFALVAY HUGÓ, MHBK közp. vezető, v.SERÉNYI ISTVÁN a Kereszt és Kard Mozgalom nevében és mások. Hamvait a Paramus-i (N.J.) Memorial Gardenben helyezték örök nyugovóra.

Gyászolják: VASVÁRI ZOLTÁNNÉ BABA hűséges felesége és segítőtje, családja, rokonsága, barátai, bajtársai otthon és külföldön. (v.S.I., KMV 1990.XII. 2.szám).

.....

Vitéz ILINKAY EGGENHOFER DEZSŐ okl.gépészmérnök, m.kir.tart.hadmérnök-kari százados, a Vitézi Rend volt törzskapitánya, Ausztria volt Székkapitánya, a Magyar Érdemrend Lovagkeresztje a hadiszalagon és kardokkal és más bel-és külföldi háborús és béke kitüntetés tulajdonosa Bécsben, 90 éves korában, 1990. novemberében meghalt.

1900.II.10-én született Gyulafehérvárott. Apja az I.Világháborúban 1915 II.6-án hősi halált halt. Érettségi után a Ludovikára pályázott, de a Wiener Neustadt-i Mária Terézia katonai akadémiára vették fel. Résztvett a Ludovikás és az Esztergom-i ellenforradalmakban.

A Műegyetemen a Műegyetemi Csendőrtiszti Zászlóaljban szolgált és gépészmérnöki oklevelet szerzett. Az I./III. határbiztosító zlj-ban résztvett a Felvidék felszabadításában, hol Léva őrsparancsnoka, majd hadiüzemi pk-ként szolgált. A komáromi utász zlj. keretében került ki az orosz frontra, hol az Uriw-i frontáttöréskor Ilinka községben harckocsi támadást állított meg, fedezve két német ho. elvonulását.

A háború után Ausztriában USA szolgálatban Linz mellett 80, majd 800-1500 fős munkacsoportjával baraktábort, vasúti vágányokat építettek. Később a polgári életben helyezkedett el.

Már nyugdíjas korban szívroham állította meg munkájában, s Bécsbe költöztek. A Vitéz és Ludovikás vonalon továbbdolgozott. Felesége 1980.XI. 7-én bekövetkezett halála igen megviselte. 1986-ban betegségek jelentkeztek. Lábtörése s a repeszdarab, mely megsebesítette, újabb fájdalmakat okozott.

" Megértem a távozásra, - írja az Encyclopaedia Hungarica főszerkesztőjének, - átéltem a magyar élet sok történelmi jelentőségű mozzanatát, ha ez érdekel Benneteket, készséggel állok rendelkezésetekre... "

.....

HARMATI ANDRÁS m.kir.cső.törzsőrmester a miskolci volt VII.ker.állományában, a Cleveland-i Magyar Csendőr Családi Közösség tevékeny tagja súlyos gyomorrák betegség után 1991.II.6-án, 82 éves korában meghalt. 1909. XII.15-én született. A miskolci ker.több őrsén teljesített szolgálat után a törzsg-hoz helyezték, mint számvivőt. 1944 év végén alakulatával együtt Galántára vonult vissza, hol az ott megalakult galántai III.csőzlj. tör-

zsébe kapott beosztást. A zlj.Hildesheim város szélén,Németországban esett US fogságba. Clevelandba vándorolt ki,hol megnősült. Az MCsCsK hűséges támogató tagja volt,minden összejövetelén jelen volt,még súlyos betegen is.

Temetése II.11-én ment végbe a r.kath. Szent Erzsébet templomban. Ft. ANTAL ANDRÁS mondott szentmisét. Búcsúztatta MOLNÁR ISTVÁN az MCsCsK elnöke.A koporsóvivőkön kívül még három bajtársa kísérte el utolsó útjára a Kálvária temetőbe. Gyászolják szeretett özvegye HARMATI ANDRÁSNÉ ANNUSKA, Barátai, bajtársai helyben és Magyarországon. (M.I.1991.II.26.-)

.....

Dr.CSELLÁR GÁBOR m.kir.cső.százados a szombathelyi volt III.ker.állományában,a Letenye-i (Zala vm.) csendőrszázad pk.-a meghalt. 1991.I.31-én temették Gödöllőn. Négy évfolyamtársa adta meg a végtisztességet. (Dr.K.J. 1991.II.21.-)

.....

Dr.FOLKUSHÁZY ANTAL néhai nemes Folkusfalvi FOLKUSHÁZY ANTAL altbgy., a Csendőrség Felügyelője, az MKCsBK vezetője fia,hosszú súlyos betegségben a halotti szentségekkel megerősítve 1990.XII.31-én 68 éves korában Salzburg-ban meghalt. Visszavonultan élt családjával. 1991.I.9-én tartott gyázmise után temették a Salzburg-i köztemetőbe a család, ismerősök és barátok részvéte mellett.(v.Sz.L.1991.II.27.+ gyj.)

.....

TÓTH KÁLMÁN m.kir.cső.törzsőrmester,a szombathelyi volt III.ker.állományában,az MKCsBK 25 éves JUBILEUMI EMLÉKÉREM,a M.Kir.Csendőrség 100 éves JUBILEUMI DÍSZÉREM tulajdonosa,az MKCsBK New Brunswick-i (N.J.USA) csoportjának hűséges tagja súlyos betegségben Ardmore-ban az öregotthonban 1991.I.31-én 79 éves korában meghalt.

Orosházán született 1912.X.5-én. A Csendőrségnél Muraközben teljesített utóljára szolgálatot.Élményeiről Fényszóró Sándor névvel írt rövid beszámolót. 1957-ben vándorolt ki Amerikába.Mikor megtudta,hogy az 1945-ben kijött csendőröknek van bajtársi közösségük,az elsők között volt,aki csatlakozott.Minden összejövetelen jelen volt.Az MKCsBK-nak hűséges tagja volt élete végéig.Tervbe vette otthon élő testvérei meglátogatását,de betegsége miatt erre már nem került sor.

II.9-én temették mind a r.k.,mind a ref.egyház szertartása szerint. Négy bajtársa tette le ravatalára a nemzetiszalagos piros-fehér-zöld szép koszorút és v.FÖLDES DOMOKOS bs-a búcsúztatta,többek között az alábbi szavakkal: " Kedves Kálmán Bajtársunk! Mi csendőrök sohasem temettünk,ma sem,csak új ágyat vetettünk számodra,hogy abban álmodd a legszebb magyar eszmét a Magyar Föltámadásig!Mi,hű bajtársaid,akik most itt körülálljuk koporsódat és kikísérünk utolsó útadra,nem búcsúztatót mondunk,hanem csak elbúcsúzunk egyelőre Tőled,amíg újra találkozni fogunk majd a Magyar Hadúr seregében!Isten Veleđ a viszontlátásra:Híven,Becsülettel,Vitézül Mindhalálíig! "

Gyászolják: felesége özv.TÓTH KÁLMÁNNÉ, gyermekei,azok családjai,rokonai Magyarországon, New Jersey-i cső.csoportja és a bajtársak. (v.F.D. 1991.II.19. + Tel.)

.....

BURJÁN KÁROLYNÉ JULIA néhai BURJÁN KÁROLY m.kir.cső.törzsőrmester özvegye New Brunswick-ben (N.J.,USA) 1991 februárjában meghalt. (v.F.D.1991 III.2. + Tel.)

.....

Szeődemeteri DÖMÖTÖR KÁLMÁN m.kir.hadnagy a Francia Idegen Légio Magyar Származású Volt Harcosai Egyesületének elnöke,az MHBK helyi főcsoportjának főtítkára 1990.XII.18-án,Párizsban súlyos betegségben a szent kenet szentségével megerősítve 67 éves korában elhunyt.

Lelke üdvéért a párizsi magyar katolikus Missio helyiségében 1991.I.3-án

három magyar pap mondott szentmisét. Koporsója mellett tíz francia és két magyar zászló fejezte ki bajtársai részvétét. A Francia Idegen Légión hatfős küldöttsége mellett az MKCSBK franciaországi területi csoportját MOLNÁR BÁLINT bajtárs képviselte.

A Bagneux-i családi sírboltba temették.

Gyászolják: családja, rokonai, légiós társai és bajtársai.

Isten adjon Neki örök nyugalommal!

(M.J. Nantes, 1991.I.13-án) Hivatalos gyászjelentést adott ki Dr. SZÉN JÓZSEF (Párizs) MHBK főcsoportvezető. (KMV.1991.I.20.-)

.....
SIMON GYULA m.kir.csendőr (őrm.?) a székesfehérvári volt II.ker.állományában (érsekújvári osztály), Szolnokon 76 éves korában meghalt. Újpesten született 1914.III.15-én. Az I.Világháború kitörése után szülei-vel visszatért Vadasdra (Maros-Torda vm.), Északerdély visszatérése után a Csendőrséghez jelentkezett és a jt-i iskolát Nagyváradon végezte, mely után az Udvardi Őrsön teljesített szolgálatot.

Innen Ausztriába települtek át, hol a II.cső.ker.táborral USA hadifogságba esett. Törökszentmiklóson temették 1990.VII.9-én. Gyászolják: bajtársai. (v.H.J.-né 1991.I.23.-)

.....
(vitéz?) IGLÓDI JÓZSEF m.kir.cső.főtörzsőrmester, a budapesti volt I.ker.állományában, Gödöllőn szolgált. Újszászi (Pest vm.) lakos, 1988-ban meghalt. (v.H.J.-né 1991.I.23.-)

.....
GULYÁS LÁSZLÓ m.kir.cső.törzsőrmester a székesfehérvári volt II.ker.állományában az MKCSBK Adelaide-i (S.A.) csoportjának hűséges tagja 1990.X.23-án Adelaide-ben (Ausztrália) 79 éves korában hirtelen elhunyt.

Nemesviden (Somogy vm.) született 1911.X.19-én. Honvédségi szolgálata után belépett a Csendőrséghez, hol Őrsökön, majd a nyomozó alosztálynál szolgált. A háború alatt hadibeosztásba vezényelték mint tábori csendőrt, hol a hs.pk.törzsébe kapott beosztást.

Ausztriából 1950-ben Ausztráliába vándorolt ki, s Perth-be (W.A.) érkezett, innen áttelepült Adelaide-be, hol megnősül. Temetésén UTCZÁS MIHÁLY csoportvezető búcsúztatta régi hűséges bajtársát. Gyászolják: fia LÁSZLÓ, menyé ILDIKÓ, bajtársai és számos jóbarátja. (U.M. 1991.II.16.-)

.....
Vitéz NAGY LAJOSNÉ szül. SZINKÓ EDITH, v.NAGY LAJOS m.kir.szkv.csendőrfőtörzsőrmester, az MKCSBK Bajtársi Levél munkatársa hűséges, odaadó felesége, aki hosszú és igensúlyos betegségét végtelen türelemmel viselte Spring Hill-en (Fl., USA) 1990.IX.17-én a hajnali órákban csendesen elhunyt.

Élettársa szerint... " utolsó szavai, melyeket már alig hallhatóan sugrott fülembe: Mindenkitől elköszöntem, s ha van valaki, akit megbántottam, bocsásson meg, szívemben nincsen harag senki iránt... ne sírj, nem maradsz egyedül, mert veled lesz az Isten..." (v.N.L.1990.X.22.-)

.....
MAKRANCI JÁNOSNÉ szül. TUBA ANNA, MAKRANCI JÁNOS szkv.m.kir.csendőrtörzsőrmester felesége Montreal-ban (Que.Kanada) 1990.IX.22-én rosszul érezte magát. Mire kórházba szállították, már nem volt eszméleténél és többé nem tért magához. Született Pakson (Tolna vm.) 1903.VII.3-án. Mindig vidám, mindig jókedvű volt és 87 évet élt szerető családjában körében.

Temetése IX.26-án ment végbe az Első Magyar Református Egyház templomából Igét hirdetett Nt.Dr. NITSCH GÁBOR lelképásztor, a család sok barátja és tisztelője jelenlétében. Gyászolják: férje, egyik fia Kanadában, a másik fia Párizsban családjával, sógora, sógornője, nyolc unokája, három dédunokája, barátai, tisztelői és a bajtársak. (Cs.F.1990.X.1.-)

GARGYA NÁNDOR okl.gazda,m.kir.tart.hadnagy a Kormányzói Dícsérő Elismerés a hadiszalagon és más kitüntetés tulajdonosa,a Szabad Magyar Református Egyház presbitere, a Melbourne-i (Vic.,Ausztrália) Rákóczi Egyesület titkára,a Magyar Ház alapítója,az MHBK egyik alapítótagja,az MKCsBK tiszteletbeli tagja,számos egyházi és magyar egyesület tevékeny tagja,a Haza és egyháza odaadó híve Melbourne-ban 1990.IX.13-án 76 éves korában csendesen elhunyt.

A temetési szertartást IX.19-én a Springvale-i Krematórium kápolnájában Nt. BURIÁN TAMÁS esperes végezte. Búcsúztatta HETYEY SÁNDOR az MHBK közp. vezető ausztráliai helyettese és mások.

Gyászolják: fia NIMRÓD, leánya EMESE és családja, unokái,rokonai,barátai,bajtársai. A virágmegváltást a család a Magyar Központ javára kérte. (Magyar Élet, 1990.IX.27.-)

.....

Vitéz DUSKA JÓZSEFNÉ szül.SZILLER ILONA v.DUSKA JÓZSEF m.kir.szds.özvegye - aki 1944 szeptemberében esett el az Arad-körúli harcokban,- több éven át a Perth-Amboy (N.J.USA.,) St.George Catholic Union főtítkára és igazgatósági tagja, Edison-ban (N.J.) szívbjában, 1990.IX.18-án,íróasztalánál váratlanul 75 éves korában elhunyt.

Nagykomlóson (Torontál vm.,) született 1915-ben. A háború után gyermekeivel együtt a USA-ba vándorolt ki 1950-ben. A Woodridge-i Magyar-Amerikai Klubban 1975 óta a helyi iskolaszék választott tagjaként működött haláláig. Temetése IX.22-én ment végbe a Kármelhegyi Szűz Mária r.k.templom-ban bemutatott gyászmise után. A Fords-i Magyarok Nagyszönya temetőben helyezték örök nyugalomra.

Gyászolják: gyermekei JÓZSEF,leánya TÓTHNÉ szül.DUSKA HILDEGARD,testvérei SZILLER KÁROLY és RUTTKÁNÉ szül.SZILLER KATALIN, négy unokája,családja,kiterjedt rokonsága,baráti köre és a bajtársak otthon és külföldön.(KGY)

.....

KISS FERENCNÉ szül.VERESS MAGDOLNA néhai KISS FERENC m.kir.cső.g.fhdgy. özvegye a Welland-i (Ontario,Kanada) kórházban súlyos betegségben 1991.II.9-én 69 éves korában elhunyt. Elhamvasztották. Porait a Welland-i temetőben nyugvó édesapja, VERESS GYULA sírjába helyezték örök nyugalomra. Gyászolják: leányai:ANIKÓ,ERZSIKE,KLÁRIKA, vejei:BARRY,STEPHEN,unokái: GYUSZIKA,NOÉ,ZSUZSIKA,ANNAMÁRIA,CASSANDRA, édesanyja:özv.VERESS GYULÁNÉ, barátai Kanadában és Magyarországon és a bajtársak.(S.I.1991.II.16 + gyj.)

.....

BICZÓ JÓZSEF m.kir.csendőr a budapesti volt I.ker.állományában St.Catharines-ben (Ont.Kanada) 1990.VIII.20-án 76 éves korában meghalt.Zalaszentmihályon (Zala vm.,) született 1914.IV.6-án.Utóljára a piliscsabai őrsön szolgált. Kanadába vándorolt ki,hol nem volt tagja a Közösségnek. F.év VIII.23-án temették a St.Alfred templomból a r.k.egyház szertartása szerint. Gyászolják: özvegye BICZÓ JÓZSEFNÉ MARIKA, fia,leánya családjaikkal, négy unokája,testvére ILONA (Gelse-Zala vm.) rokonai,barátai,bajtársai. (M.J. 1990.VIII.27 + Tel., 1991.II.26.-)

.....

EMLÉKEZZÜNK

LANTOS JÁNOS

- 1951

LANTOS JÁNOS m.kir.cső.főtörzsőrmesterre, aki a budai kitörésnél 1945-ben esett hadifogságba, 1948-ban mint háborús bűnöst hazahozták, 1951-ben hamis vádak alapján halálraítélték, majd a Markó utcai fogház udvarán 1951. III.18.-án kivégezték.

... " negyven év távlatából emlékszem vissza LANTOS JÁNOS cső.főtörm.bs-amra, akitől kivégzése előtti napon búcsúztam el a fogház udvarán. Megkért, hogy látogassam meg özvegy édesanyját Putnokon (Borsod vm.), öleljem át és vigasztaljam meg - helyette. Anyja elküldte fia fényképét és kért, hogy itt, szabad földön emlékezzem meg fiáról.

Fájó szívvel teszek eleget anyja kérésének és gyújtom meg az emlékezés mécsesét. Napi imámba kérek az én Istenemtől békés pihenést a hazai földben LANTOS JÁNOS bs-amnak. Béke porraidra... szellemed örökké élni fog..."

(v.Géczy Mihály 1991.I.16.)/Lásd B.L.1987/1.sz./

.....

Elhunyt Bajtársainknak, Hozzá tartozóiknak, Barátainknak

adjon a Mindenható békességes pihenést,

lelküknek pedig az örök üdvösség boldogságát.

A Gyászoló Családoknak ezúton fejezzük ki

őszinte együttérzésünket és bajtársi részvételünket.

.....

ÜDVÖZLETEK:

Ezúton is hálás köszönetet mondunk a Karácsonyra és Újévre kapott bajtársi megemlékezésekért, üdvözletekért.

A jókívánságokat szeretettel viszonzuk és kívánunk a magyar Föltámadás reményében kegyelemteljes, békességes húsvéti ünnepeket!

A Bajtársi Levél Szerkesztősége és

az MKCsBK Vezetőség.

.....

III.

BESZÁMOLÓK A BAJTÁRSI KÖZÖSSÉGEK ÉLETÉBŐL.

AUSZTRÁLIA

ADELAIDE (S.A.) Csoportunk 1990.II.10-én, vasárnap ülte meg az idei Csendőrnapot. D.e.11 órakor a Regnum Marianum magyar kápolnában szent misét hallgattak a bajtársak és imádkoztak a már elhunytakért, majd a Magyar Klub termébe vonultak. Itt a helyi magyar élet vezetőivel, hozzátartozóikkal és a csendőr barátokkal közös ebéden vettek részt.

Az ebéd után a csop. vezetője UTCZÁS MIHÁLY méltatta a csendőrhősöket és áldoztak összes elhunytjaik emlékének. Majd jeleneteket elevenített meg a múltból: Csendőrnapokat az otthoni életből, a szibériai Csendőrnapot, majd a még élő és távoli bajtársakról számolt be. A megjelentek 40-en felül még órákig maradtak együtt.

Az MKCSBK kp. vezetőjének mindig várt csendőrnapi üzenetét - postázva még január 22-én -, a lusta posta ezidén nem kézbesítette időben, csak a következő napon. A csop. vezető ezért, az összejövetelre való indulása előtt felhívta a kp. vezetőt, s így szerető üdvözlét átadhatta a megjelenteknek. (U.M. 1991.II.16.-)

(MEGJEGYZÉS: Az 1990/2 B.L. postázása, bár a csomagokat 1990.X.26-án föladtuk, azok nagy késéssel érkeztek meg. Ha még valaki nem kapta volna meg egyáltalán a B.L.-t, kérjük, értesítsen, a föladást meg fogjuk ismételni. Kiadóhivatal.)

..... EURÓPA

LONDON (Anglia) A Magyar Evangélikus Gyülekezet templomában közösen tartották meg az MKCSBK csop. és az MHBK tagjai a Hősöknapját műsoros ünnepély keretében 1990.V.27-én. Az ünnepi megemlékezést SZEKERES PÁL MKCSBK csop. vezető mondotta.

Beszédében történelmi visszapillantást adott felsorolván védelmi harcainkban bekövetkezett veszteségeinket, melyeket minden alkalommal követett a nemzet kegyeletes elismerése. Nemzetünk megbecsülte múltját, s azokat, akik védték és életüket adták a Hazáért. Tragikusnak és szegyenletesnek tartja, hogy ma, "45 év után sincs Hazánkban katonai, hősi emlékmű a II. Világháború halottainak. Kívánjuk és reméljük, - jelentette ki a szónok, - hogy a napjainkban folyó gyors és jóirányú változások lehetővé teszik, hogy a régóta esedékes intézkedések ez irányban megtörténjenek..."

Befejezésül megemlékezett a Székesfehérvárott megalakult DONI BAJTÁRSÁK KÖRÉ-ről, melynek több tagja zarándoklatot tervezett a Don kanyarba, hogy ott valamelyik honvédtemetőben jelképesen kopjafát helyezzenek el valamennyi szovjet-orosz földön 1942-43-ban elesett és ott pihenő magyar katona tiszteletére.

A tetszéssel és együttérzéssel fogadott beszéd után alkalmi szavaltok fejezték be az ünnepi megemlékezést. (Sz.P.1990.XII.18., + H.U.-)

LONDON (Anglia) 1991.II.15.-én este, a Mindszenty Otthonban tartotta meg csoportunk hagyományos Csendőrnapi megemlékezését a testvér bs.-i egyesületek képviselőinek és a cső. barátoknak részvételével. Az MHBK-t GOMBOS GÁBOR és OROSZ ENDRE; a MSzVSz angliai szervezetét - melynek elnöke v. SZAKÁLY JÁNOS bs-unk, - NÁDASY JENŐ és ELLENBACHER KÁROLY képviselték.

SZEKERES PÁL csop. vezető felolvasta a központi körlevelet, melyben foglaltakkal a megjelentek mind egyetértettek. Különösen helyesnek tartják az

otthonélő bajtársak bevonását úgy a közösségi életbe, mint a tervezett beadvány ügyében. Majd a meghívott vendégekre való tekintettel, röviden ismertette a Csendőrség történetét. Hangsúlyozta, hogy a Testületnek az egész világon szétszóródva élő tagjait 1947 óta tartja össze a Bajtársi Levél, az MKCsBK Vezetőség, a Csendőrnapi megrendezés és egymás segítése.

Napjainkban folyamatban lévő fontos változások megbeszélése, hozzájárulás, vélemény, javaslat elmondása után a csoport tagjai és a meghívott vendégek kellemes, meleg, barátságos estet töltöttek együtt. (Sz.P.'91.II.19.)

.....

GRÁZ (Ausztria) A stájerországi és a helybeli magyarság 1990.V.27-én emlékezett meg hősihalottainkról a Hősök temetőjében a Christiana Hungaria Egyesület rendezésében, alapítása óta ezúttal negyvenedszer. 10 órakor Ft.NYERS JÁNOS SDB mondott szentmisét és szentbeszédet a temető kápolnájában. Majd egy 90 esztendő, koronás, címeres magyar zászlóval a Hősiemlékhez vonultak, hol MARTON REZSŐ fhdgy. mondott ünnepi beszédet. Külön kiemelte a magyarság szerepét az 1989-es európai események megindításában. A koszorú elhelyezése után a megjelentek néhai v.LENGYEL BÉLA m.kir.altbgy. az Egyesület 1988-ban elhunyt alapító elnökének sírjához vonultak, akiről BORDA GYÖRGY tanár emlékezett meg, s letették a kegyelet virágait. Az ünnepségen résztvett a bécsi magyar nagykövetség tanácsosa és katonai attaséja. A megemlékezés a Himnusz eléneklésével fejeződött be. (B.J.1990. VII.23.-)

.....

ÉSZAKAMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK

CLEVELAND (Oh.USA) 1990-ben megtartott Csendőrnapi társasbeneden 150-en felül voltak a vendégek. A Közösség, annak ellenére, hogy sem bevétel, sem ráfizetés nem volt, mégis teljes sikert könyvelhet el.

1991-ben, éppúgy, mint az elmúlt 36 esztendőben ..." ebben az évben is meggyújtja a pislákoló kis mécsesét az Egyesület a csendőrnapi bajtársak előtt felejthetetlen Csendőrnapi - február 14-e, - emlékére..." és hívja a bajtársakat és barátait II.17.-ére.

Cleveland magyarsága által számontartott és támogatott emlékebenedet ezúttal a Nyugat oldali luteránus egyház nagytermében tartották meg, 151 fő résztvevővel. Régi szép közös emlékeket elevenített föl özv.DOMONKOS LÁSZLÓNÉ JUDIT (Youngstone, OH.,) és fia érkezése, akik a rossz idő ellenére is eljöttek a hagyományos évfordulóra. Az ünnepi beszédet MOLNÁR ISTVÁN az MCsCsK elnöke mondta, majd röviden ismertetett részleteket a központi körlevélből. Ezt követően KOVÁCSY JÓZSEF csendőrnapi barát felolvasta szerzeményét, egy csendőrnapi verset, mely hozzájárult a Csendőrnapi sikeréhez. A megjelentek tovább is együttmaradtak bajtársi beszélgetésben. (M.I. 1991.II.26.-)

.....

SARASOTA (Florida) 1991.II.14-én jöttek össze helybeli és környékbeli bajtársaink, hogy megemlékezzenek a Csendőrnapi. A baráti összejövetelről üdvözlő sorokat küldtek a Központnak, s KISS GÁBOR aktuális verset írt Testületünk alapításának 110. évfordulójára. Az alábbiakban hozzuk:

CSENDŐRNAPI SARASOTÁN, 1991 FEBRUÁR 14-ÉN.

(Majdnem)

SZÁZTÍZ éves ma egy nemes Testület,
Hogy-hogy nincs sortűz és nincsen díszmenet?!
Szinte bújva, szinte félve,
Összejöttünk ünneplésre.

Ki üldöz ma, Kitől bújtunk,
Ma is követ csendőrmúltunk!
Tán bűn volt a vitézség, tán bűn a kegyelet,
Csendőr! A felelet: Gyűlölet temeti nevedet!
Hiába portyáztál, áztál és fáztál,
Nem számít, hogy népünk álmára vigyáztál,
Ne büszkélkedj azzal, hogy szíved lelked adtad,
Hogy legjobbjaid felét a harctéren hagyta.
Ne szólj, ne panaszkodj, őrizzed a csendet,
Ne várj igazságot, ne kérj törvényt, rendet.
Látod: a vörös szín, halványult rózsára,
Gaznak és igaznak ütni fog órája...
ÖTVENÖT év dicsben, fényben, 55 év száműzésben.
SZÁZTÍZ dicső év: kiáltani merek:
Nem félistenek voltunk, de egész EMBEREK!
Imaszárnyon, Urunk, színed elé járunk,
Álmunktól fosztottan, mégis csodát várunk.
Nem magunknak kérünk, nem érdemlünk sokat,
Csak még egyszer küldd haza a KAKASTOLLASOKAT!

.....

NEW BRUNSWICK (New Jersey) Somerset és környékbéli csoportunk tagjai 1991.II.17-én a magyar református templomban jöttek össze, hol NT.RÓCZEY BARNABÁS lelkipásztor emlékezett meg a 110.évfordulóról és imádkozott hőseinkért. A r.kath.templomban II.24-én mondatnak szentmisét a Csendőrnappal alkalmával. (v.F.D. 1991.II.19.-)

.....

ARLINGTON (Washington, D.C.) Megható és felejthetetlen ünnepségnek voltak szemtanúi azok, akik a Nemzeti Temetőben résztvettek ASBÓTH SÁNDOR 1848-as mérnökkari alezredes, magyar és amerikai szabadsághős újratemetési szertartásán. ASBÓTH alezredesnek, aki az amerikai polgárháborúban kapott sebesülése következtében Argentínában 1868-ban meghalt, az volt a kívánsága, hogy a Szabadság Hazájában kíván örök nyugalomra térni. 1990.X.23-án katonai tiszteletadással, díszszázaddal, 21 ágyúlövessel tettek eleget kívánságának. A Fort Myer kápolnát színültig megtöltötték a szabadsághősök rokonai, tisztelői és számosan a magyarság részéről. BUSH elnök levelét felolvasta és emlékbeszédet mondott EDWARD DERWINSKI veterán-ügyi miniszter, míg a magyarság nevében GEREKEN ISTVÁN a MSzV Sz társelnöke tolmácsolta az utolsó Istenhozzádot. (K.M.1990.XI.24.-)

.....

DÉLAMERIKA

BUENOS AIRES (Argentina) Többéves kitartó munka eredménye volt az 1990.X.6-án tartott argentin-magyar-amerikai ünnepség, ASBÓTH SÁNDOR (1811-1868) 43-as mérnökkari alez. és CZETZ JÁNOS (1822-1904) 48-as tbk. emléktábláinak a német temető Magyar Emlékfalába való elhelyezése.

Vitéz nemes ALITISZ ANDRÁS, az MHBK főcsop. vezetője az angol temetőben találta meg ASBÓTH SÁNDORNAK, az USA argentin követének carrarai márványból művészi faragású szemfedőjét, melynek kiemelésére ÁNGYÁN BÉLA bs. javaslatára engedélyt kértek és kaptak. Közben felmerült annak a gondolata, hogy CZETZ JÁNOSNAK, az argentin katonai akadémia alapítójának hasonló emléktáblát készítsenek fekete gránitból, amely végül is megtörtént.

Az ünnepség gondosan összeállított műsora keretében elhangzott mindhárom nemzet himnusza. Beszédet mondtak: Mr. TERENCE TODMAN nagykövet, az USA,

MAJOR LÁSZLÓ nagykövet a Magyar Köztársaság, ISAIAS J.GARCIA ENCISO general-brigadéros az argentin hadsereg nevében, majd elhelyezték koszorúikat. Az örmény kolónia nevében emlékezett meg CZETZ JÁNOSRÓL Dr.BONAPARTIAN JÁNOS. Imát mondtak: Nt.Dr.v.HEFTY LÁSZLÓ ev.esperes és Ft.DOMONKOS LÁSZLÓ.

A katonai tiszteletadással gondosan összeállított ünnepséget az Akadémia küldötte nyitotta, s a magyar Himnusz eléneklése után zárta be.

Az MHBK főcsop.az ünnepségen már új,címeres,koronás nemzeti zászlója alatt vett részt,melyet aug.12-én,vasárnap avatott fel az eskütétel előtt Ft.PESTI JÓZSEF S.J., zászlóánya volt ÁNGYÁN BÉLÁNÉ.

A szükséges anyagiakat közadakozásból az új magyar nagykövet,több bajtárs és mások segítségével rövid idő alatt összegyűjtötték.

Így végül is az Aradi Vértanúk napján, a magyarság méltóképpen róhatta le tiszteletét a két derék 48-as honvédtisztnek,akik a világosi fegyverletétel után hosszabb hánykódás után Argentínában találkoztak újra.(A.B.-né, 1990.X.27.-)

MHBK zászlószentelés
Buenos Aires 1990.VIII.12.-
Ft. PESTI JÓZSEF S.J.
ÁNGYÁN BÉLÁNÉ, zászlóánya
V. n. ALITISZ ANDRÁS
MHBK főcsoportvezető.

Az emléktáblák elhelyezésére rendezett ünnepségre olyan nagyszámú közönség gyűlt össze,amire már hosszú idő óta nem volt példa.A magyar egyesületek zászlóikkal,a Szent László Kollégium szinte teljes argentin diákokból álló csoportja,a cserkészek,a Katonai Akadémia küldöttsége és még sokan.Az ünnepség gondos és sikeres megrendezése különösen Dr.THEÉSZ JÁNOS és n.v. ALITISZ ANDRÁS az MHBK főcsop.vezetőjének érdeme.

SAN MARTIN DE TOURS, Franciaország egyik első püspökéről van elnevezve Argentína egyetlen lovagrendje,aki Buenos Airesnek védőszentje is. Ennek a Rendnek tagjává választották most MAJOR LÁSZLÓT, a Magyar Köztársaság nagykövetét,aki értékes történelmi és grafikai adatokkal szolgált a Rendnek. A Lovagrend jelvényét és diplomáját a Rend elnöke: ANTONIO J.BALCAZAR nyújtotta át ünnepélyesen a Cabilo épületében a nagykövetnek.(Magyar Hírlap)... A szent egyébként nem más,mint az a Szent Márton,aki Pannonia,Sabaririában (a mai Szombathely) született 316-ban. A hagyomány szerint a római lovasságnál szolgált és köpenyét kardjával kettévágva,felét egy kéregető koldúsra terítette.(Ereklyéi a szombathelyi székesegyházban vannak 1913 óta elhelyezve. R.N.L. 459)

.....

ASBÓTH SÁNDOR

1811 - 1868

CZETZ JÁNOS

1822 - 1904

A két emléktáblát az MHBK kezdeményezésére a Buenos Aires-i magyarság elhelyezte a Magyar Emlékfalba, 1990. október 6-án.

.....

SAO PAULO (Brazília) 1991.II.14-én a Casa Pia kápolnában Ft. Dr. GÁCSÉR IMRE O.S.B. mondott szentmisét és emlékezett meg Csenedőrnapon Testületünkről és a közelmúltban eltávozottakról. Utána közös ebédet vettek részt: a három csenedőr: IMRE páter, vitéz VÖRÖS KÁROLY, KADOCSA GÁBOR. (A jó bajtárs, HAJNÁDY ENDRE m.kir.cső.főhadnagy, feleségével együtt halálos autóbaleset áldozatai lettek, amikor útban voltak a Csenedőrnagra, 1989.II.11-én. - B-L-1989/1.szám.) Hajnády Bandi ÖCCSE levélben jelentkezett, ő is hozzánk tartozik.

Utána meglátogatták a lakásán gyengélkedő ZSOLT GYULA bajtársunkat, (kinek teljes jobbúlást kívánunk! Szerk.), majd közös társas lapon üdvözlőket küldték a központnak. (K.G. 1991.II.14-én)

Hálásan köszönjük a kedves megemlékezést s kívánunk Mindnyájotoknak erőt, egészséget. Szeretettel: KGY.

.....

KANADA

MONTREAL (Quebec) 1991.II.10-én, vasárnap a Magyarok Nagyasszonya r.k. magyar templomban tartott szentmisén emlékeztek meg csoportunk tagjai, hozzátartozóikkal, a csenedőr özvegyekkel együtt 22-en a Csenedőrnagról.

Ezt követően résztvettek az egyházközség közös ebédjén.

Az ebéd után közgyűlés volt, melynek fő pontját CSERHALMI FERENC m.kir. csendőrőrmester elhunytával a csop. vezetői tisztség betöltése képezte. A Központból jött leíratokat SZABÓ SÁNDOR volt csop. vezető ismertette, majd CSERHALMI FERENC nekrológját Dr. SZATMÁRI LORÁNT maga olvasta fel. Volt csoportvezetőjük érdemeit még méltatták: BAGDI LAJOS és PALLÉR JÓZSEF is. A választásra rátérve, a közbizalom BAGDI LAJOS szkv. cső. törm. felé irányult, aki azonban - korára való tekintettel, - nem vállalta, s Dr. SZATMÁRI LORÁNT-ot javasolja csoportvezetőül.

Dr. SZATMÁRI "igen-nem" titkos szavazást kért, de az összes jelenlevők elutasították, s felállva köszöntötték egyhangúan Dr. SZATMÁRI LORÁNT-ot, mint új csoportvezetőt. Dr. SZATMÁRI a maga részéről megköszönte az általános bizalmat és kérte a csop. minden egyes tagját, hogy támogatásukkal segítsék őt a közös munkában. BAGDI LAJOS, PALLÉR JÓZSEF és a jelenlevők is megígérték a teljes támogatásukat.

A közgyűlés első határozata volt, hogy a csop. vezető javaslatára CSERHALMI LÁSZLÓT, néhai CSERHALMI FERENC fiát tiszteletbeli csendőrnek egyhangúan megválasztotta. Megerősítését a csop. vezető egyidejűleg kérte a Központtól. Ezután az évi közgyűlés baráti beszélgetésben ért véget. (Dr. Sz. L. 1991. II. 11-én)

.....

HAMILTON (Ontario) A csop. tagjai Csendőrnapon szentmisét mondtak a Szent István r.k. magyar templomban és imádkoztak az elesett, elhunyt és élő bajtársakért. A hóvihár és a kapcsolatos útviszonyok többek részvételét megakadályozták. A központi vezető körlevelét kézbesítették. (S.M. 1991. II. 15.-)

.....

WELLAND (Ontario) Közösségünk Niagara félszigeti csoportja 1991. II. 14-én, Csendőrnapon szentmisét szolgáltatót a Magyarok Nagyasszonya r.k. templomban hősi halottaink és az elhunyt bajtársak lelkiüdvéért. A közp. vezető körlevelének másolatát a csop. vezető kiosztotta. (S.I. 1991. II. 16.-)

.....

TORONTO (Ont.,) Csoportunkhoz tartozó bajtársaink és barátaink, 1991. II. 17-én az Árpádházi Szent Erzsébet r.k. templomban a 11 órás szentmisén emlékeznek meg a 110. Csendőrnapról a szentmise keretében imádkoznak elesett hőseink lelkiüdvéért. A magyar protestáns egyházak templomaiban ugyanezen a napon tartandó istentiszteleteken emlékeznek, imádkoznak a lelkipásztorok a M. Kir. Csendőrség hősihalottaiért, elhunyt és élő tagjaiért. (Dr. Sz. S. 1991. I. 29.-)

.....

CALGARY (Alberta) A helybeli bajtársak 1991. II. 9-én és 10-én emlékeztek meg a Csendőrnapról, hősi halottainkról. 9-én a Szent Erzsébet r.k. magyar templomban szentmisét hallgattak, melyet és a szentbeszédet Ft. MOLNÁR ISTVÁN plébános mondotta. A Himnusz eléneklése után Dr. KISS GYULA kp. vezető tette le a kegyelet koszorúját a Hősiemlékre. Utána elmondták a Magyar Hízekegyet.

A koszorúzás után a bajtársak vendégül látták a megjelenteket a Szent István teremben. Jelen voltak: a Vitézi Rend részéről v. SEBŐ ERNŐ, a SOUVERAIN SZENT LÁSZLÓ TÁRSASÁG ÉS REND-től ZSITVAY SÁNDOR, s az MHBK-t képviselő VARGA LÁSZLÓ helyi csop. vezetők. FAZEKAS LAJOS bs. részére, aki előző napon jött ki a kórházból a megjelentek jókívánságaikat küldték.

CALGARY (Alberta) A Vitézi Rend helyi csoportja 1990. XII. 6-án a Magyar Református templom Kossuth termében emlékezett meg vitéz nagybányai HORTHY MIKLÓS kormányzóvá választásának 70. évfordulójáról, valamint vitéz nagybányai HORTHY ISTVÁN hősihalált halt kormányzóhelyettesről. Vitéz SEBŐ ERNŐ

csop.vezető bevezetése után FÜLÖPP JÓZSEF bs. emlékezett meg a kapcsolatos eseményekről és röviden méltatta azt a gazdasági, tudományos és kereskedelmi fejlődést, melyekben a Kormányzó úr az I. Világháború veszteségei után a nemzetet irányította.

Ezt követőleg a csop. vez. üdvözölte a városban tartózkodó v. SERÉNYI ISTVÁN (Flushing, N.Y., USA) törzskapitányt, a Vitézi Rend központi ifjúsági előadóját, aki beszélt a magyarországi változásokról.

Ez alkalommal adta át v. BALOGH JÓZSEF nyugatkanadai törzskapitány az oklevelet a Vitézi Rend Nemzetvédelmi Tagozatába való fölvételről CSÁK ATTILA Calgary-i lakosnak, a helybeli Kanadai Magyar Kulturközpont elnökének, a helyi emigrációs magyar életben több éven át kifejtett értékes és eredményes munkásságáért.

Az összejövetelen jelen volt DOMOKOS SÁNDOR (Winnipeg, Man., Kanada), az MKCsBK Bajtársi Levél főszerkesztője, aki ugyancsak otthoni benyomásairól számolt be a megjelenteknek.

A szerény, de szíves és meghitt vendéglátásról a csoport gondoskodott. (KGY.)

.....

BORBÁLA EST. A helybeli bajtársi közösségek 1990. XII. 8-án tartották a Szent Erzsébet r.k. templom Szt. István termében az immár hagyományos, vacsorával egybekötött műsoros Borbála-estjüket, az MHBK rendezésében. Az ízletes vacsora után a vendégeket VARGA LÁSZLÓ, MHBK csop. vezető üdvözölte. A Borbála-hagyományokat, tűzér éveit emlékeit BAGOSSY LÁSZLÓ ismertette, míg ÁLMAY LAJOS (W.VA., USA.,) legidősebb tűzérbajtárs üzenetét MOLNÁR ISTVÁN olvasta fel. Vitéz SEBŐ ERNŐ két költemény mesteri előadásával, a fiatal táncosaink eredeti magyar táncok bemutatásával bebiztosították a hangulatos est sikerét.

Ezt követően mutatta be a magyar közönségnek Dr. KISS GYULA v. SERÉNYI ISTVÁN tb. csendőrt, aki mint gyalogló és távfutó 30 éven keresztül hirdette a szabad világ országaiban a magyar igazságot, a trianoni béke tarthatatlanságát. Útjain fogadták állam és kormányfők, vezető egyházi és világi személyiségek. Szerepelt, mint hírlapíró, ünnepi szónok, mint több emigráns egyesület vezetőségi tagja.

Vitéz SERÉNYI úti élményeit ismertetve végül beszámolt 1989. X. 30-iki budapesti látogatásáról, amikor teljesítette fogadalmát és az egykori ismeretlen Katona sírkövére letette feleségével együtt koszorúját. Érdekes, színes beszámolóját a közönség hálás tapsai követték.

A műsort RADA TIBOR vezette le sok éves gyakorlattal, sikeresen. Vendégek voltak még v. OLASZ JENŐ családjával, valamint v. SZÓTS PÁL, mindnyájan Edmonton-ból (Alberta), továbbá HAJNAL LÁSZLÓ GÁBOR író (München, Németország). A jólsikerült est vendégei a késő esti órákig együttmaradtak barátságos beszélgetésben. (KGY)

.....

Ugyancsak CALGARY-ban, VÖRÖS IMRE az MKCsBK volt helyi csop. vezetője és felesége meghívták a bs.-akat 1990. XII. 3-án otthonukba ebédre, hogy a városban tartózkodó v. SERÉNYI ISTVÁN (Flushing, N.Y., USA) csendőrfiúval bajtársi körben is elbeszélgethessenek.

A házigazda üdvözlő szavai, valamint az ízletes ebéd elfogyasztása után, Dr. KISS GYULA kp. vez. mutatta be a világotjárt vendéget, aki beszélt főtörzsörmeister, cső. órparancsnok édesapjáról, kitől az erős nemzettudatot kapta, melyet sport-tehetségével együtt nemzeti ügyünk szolgálatába állított. Külföldi, majd otthoni beszámolóit, a kérdésekre adott feleletek, s meghitt beszélgetésben eltöltött órák után a háziak szíves vendéglátását megköszönve vettek búcsút egymástól a bs.-ak, kívánva további kellemes élményeket Calgary-i tartózkodása alatt v. SERÉNYI ISTVÁNNAK és feleségének. (KGY).

IV.
A MAGYAR ÉLET EGYESÜLETI
ÉS TÁRSADALMI ESEMÉNYEI
AUSZTRÁLIA

MELBOURNE (Victoria) ... " Testületünk alapításának 110.évfordulója közeledte ültet le az írógépemhez,hogy köszöntselek Téged és Benneteket a központi vezetés szolgálatában.Otthoni szolgálatunk utolsó éveiben tartott díszes és ünnepélyes Csendőrnapiokra,immár félszázad emigrációs,szét-szórtságban tartott megemlékezések és bajtársi összejövetelek emlékeztetnek. Gondolataink,beszédeink visszahozzák a Csendőrség életét,régi szolgálatát,a már nem élő tagjait,akik életüket adták a Hazáért,vagy a mártírsors jutott nekik osztályrészül. Az ország,a nép végtelenül büszke volt az ő csendőrfiaira.

De tudom azt is,hogy a nemzeti keresztény és magyar emigráció ma is úgy érez és becsúli meg Bajtársi Közösségünket,mint elődeinket a régi Hazában. Ennek bizonyosságát éltem át 1991 jan.1-én este a VIII.Ausztráliai Magyar Találkozó - Melbourne,Victoria - alkalmával megrendezett hagyományos "KATONA és CSENDŐR, Szent LÁSZLÓ és VITÉZI REND vacsora " alkalmával, ahol szinte testületileg vettünk részt. (PÉTERFFY ZSOMBOR szívoperációval kórházban feküdt.) A honvéd bajtársak és Rendek tagjai között Testületünket az ott megjelent,rangban legidősebb bajtársunk, Dr.BÁNSÁGI BÉLA szds., (az utolsó komáromi közlekedésiszárny pk.) képviselte és köszöntötte a vendégeket.Egyben köszönetet mondott FADGYAS LÁSZLÓ bs-unk,a Victoriái Magyar Szövetség és az Ausztráliai Magyar Szövetség elnökének, HETYEY SÁNDOR KCSL mint főrendezőnek és a rendezőségnek,hogy a hagyományos találkozón ez évben is együtt lehettünk. A Sydney-i csop. külön is védnöke volt a Találkozónak..."

Ezen esteken és minden más megmozduláson részt vettek a bs-ak,a cső.ba-rátok,illetve tb.csendőrökkel együtt,kiknek száma,itt,Ausztráliában nagy. A rendezés tagjai,- zömmel az MHBK-ból,- mind büszkén viselték a csendőr emigráció jelvényét.

A gazdag program magába foglalta a Hősiemlék megkoszorúzását a Carlton-i temetőben, az ünnepélynek színpompás,zászlós,díszmagyaros megnyitását, az új ausztráliai magyar nagykövetnek a közönséghez intézett megnyitó és köszönő szavait,a helyiségeket megtöltő ekumenikus egyházi nagymisék és istentiszteleteket,valamint az USA-ból érkezett Ft.DÖMÖTÖR TIBOR ref.püspök nemzeti megújulástól eltöltött beszédét.

Felejthetetlen élmény maradt mindenki lelkében ez a nagy és minden téren kimagasló 8 napos nemzeti magyar megmozdulás,melynek fővédnökségét a Magyar Köztársaság nagykövete Dr.PORDÁNY LÁSZLÓ vállalta el,aki feleségével együtt minden alkalmat felhasznált,hogy az ausztráliai magyarságot Hazánk szolgálatának megnyerje. (Dr.v.J.I.1991.II.1.-)

.....

CANBERRA (ACT) Dr.PORDÁNY LÁSZLÓ a Magyar Köztársaság újonnan kinevezett nagykövete 1990.X.23-ára az '56-os Forradalomra való megemlékezésre hívta meg a magyar emigráció vezetőit,valamint az EA rádióállomások műsorszerkesztőit. Az ünnepi beszédet a nagykövet mondta.

CANBERRA-ba az ausztrál kormány meghívására,hivatalos látogatásra megérkezett Dr.JESZENSZKY GÉZA,a Magyar Köztársaság külügyminisztere.XI.29-én R.J.HAWKE miniszterelnökkel és más miniszterekkel folytatott tárgyalásokat.Megállapodást írtak alá a kettős adóztatás föloldásáról,egyben föl-

avatta a magyar nagykövetség új épületét és találkozott a magyar nemzeti emigráció képviselőivel.

.....
CANBERRA, 1991.II.7-20-ig tartotta az Egyházak Világtanácsa három évenkénti kongresszusát az egyetem épületében. Az összejövetelen résztvettek Főt.TÖKÉS LÁSZLÓ nagyváradi ref.püspök és Nt. VERES-KOVÁCS ATTILA segéd-püspök. Ittlétük során meglátogatták Melbourne-ben, Adelaide-ben és Sydneyben a magyar közösségeket is és tartottak ökumenikus istentiszteleteket. Ezenkívül Adelaide-ben II.14-én a Magyar Klubban fogadáson vettek részt. Főt.TÖKÉS beszámolt az egyetlen járható útról (a románokkal való teljes megbékélésről) és a kulturális és emberi jogoknak a Helsinkii Egyezmény szerinti kiharcolásáról. Ismertette, hogy Erdély minden segítésére a legjobb az "International Transylvania Foundation". Beszámolóját 150-200-an hallgatták. (U.M.1991.II.18. + M.Élet 1991.II.14-iki száma.)

.....
SYDNEY magyar közösségének X.27-én volt alkalma találkozni az új magyar nagykövettel az NSW-i Magyar Szövetség rendezésében tartott műsoros esten. Dr.PORDÁNY LÁSZLÓ és felesége ugyancsak megjelent a Sydney -i egyetem négyszögű udvarának (Quadrangle) pázsitján X.28-án többszázfőnyi közönség részvételével rendezett ünnepélyen. Ez alkalommal az egyetem harangjátékán (carillon) egy székely népdal hangzott fel.

.....
XII.2-án SYDNEY-ben (NSW) egy étteremben tiszteletére adott ebéd keretében találkozott az itteni magyar emigráció vezetőivel. (Dr.T.Gy.'91.I.17)

.....
MELBOURNE-ben (Vic.) másnap a Magyar Központban ismertette a magyar külügyminiszter az első szabadon választott kormány célkitűzéseit és felajánlotta az új magyar külképviseletek segítségét, hogy a kapcsolatok az emigrációval élővé és eredményessé váljanak. XII.1-én az Ausztrál-Magyar Kereskedelmi Kamara adott tiszteletére társasbédet. A külügyminiszter megelőzően meglátogatta a 3EA Rádió magyar szerkesztőségét.

..... EURÓPA

RÓMA (Olaszország) 1990.XI.6-án a Barberini palotában hivatalosan rendes tagként fölvtették Magyarországot az EURÓPA TANÁCS-ba, az 1949-ben alapított kormányok közötti szervezete, mely így 24 tagúvá bővült. Az Európa Tanács sötétkék alapú zászlóján a 24-ik ötágú aranycsillag Magyarországot jelenti.

A szervezethez való tartozás kötelezővé teszi Magyarország részére az emberi jogokhoz, a kapcsolatos UNO határozatokhoz, a nyugati nemzetközi jog és törvényesség elveihez való ragaszkodást, azok betartását.

Az alapokmányt az EURÓPA TANÁCS ünnepi ülésén JESZENSZKY GÉZA, külügyminiszter írta alá. Kijelentette, hogy véget ért a II.Világháború utáni Sztalin által Európára kényszerített politikai megosztottság és kommunista diktatura. Azok a változások, melyek az elmúlt két év alatt történtek biztosítják a demokratikus érdekek további fenntartását. Ez az első lépés a földrész egysége helyreállításának. (M.É.1990.XI.22.-)

MEGJEGYZÉS

A fentieknek tudomásul vétele után meg kell állapítanunk, hogy az EURÓPA-TANÁCS-tagság nem egyeztethető össze az 1690/1945 sz.M.E. rendelet további fenntartásával, mely kollektív megbélyegzéssel sújtotta a M.Kir.Csendőrséget és tagjait, s alapja ma is, a most már törvénybe ütköző megkülönböztető elbánásnak.

A következő lépést a magyar kormánynak meg kell tennie, ha az EURÓPA TANÁCS tagjaként vállalt kötelezettségeinek valóban meg akar felelni. (KGY).

BUDAPEST (Magyar Köztársaság) A Legfelsőbb Bíróság 1990.V.30-án rehabilitálta gr. STOMM MARCELL altbgy.-ot, a 2.hadsereg, a III.ht.pk-át, akit 1951-ben októberben halálra ítélték, de az ítéletet nem hajtották végre. Gr.STOMM altbgy. még életében naplóját lediktálta feleségének, s 1968-ban meghalt. Több, mint két évtized telt el, míg a dokumentum-naplót végre ki-nyomtatták, míg az özvegy azt a kiadó rendelkezésére bocsátotta. A Naplót a napokban mutatták be a sajtó képviselőinek gr.STOMM MARCEL özvegyének jelenlétében. A Magyar Hírlap Könyvek sorozatában megjelent emlékirat fontos dokumentumokat tartalmaz a jövő szempontjából. Köztudomású, hogy az altbgy. a Legfelsőbb Hadúrhoz, nagybányai HORTHY MIKLÓSHOZ mindvégig hű maradt. (K.M.1990.XI.10.-)

.....
BUDAPESTEN, a Mátyás templomban 1991.I.12-én első ízben tartottak gyász-misét a II.Világháborúban elesett magyar hősökért és mártírokért. A szent-misét a tavaly Székesfehérvárott megalakult Doni Bajtársak Köre rendezte. Több, mint ezer ember jelent meg a templomban és voltak, akiknek már nem jutott hely. A misét mondta Ft.TABÓDY ISTVÁN főesperes, bicskei plébános, aki a háborúban huszártiszt volt és csak 1958-ban szentelték pappá. Résztvettek: GÖNCZ ÁRPÁD köztársasági elnök, Dr. ANTALL JÓZSEF miniszterelnök és több társa. A mise végén elénekelték a Himnuszt és a Szózatot.

Utána átvonultak a Hadtörténeti Múzeum dísztermébe, hol műsoros emlék-ünnepségen vettek részt. Itt LIPTAY AURÉL egykori m.kir.szds.elevenítette föl háborús élményeit. Beszélt v.RADNÓCZY ANTAL a Vitézi Rend helyettes főkapitánya. Korelnök volt a 90 éves KÉRI KÁLMÁN tbk. Felolvasták gr.STOMM MARCEL altbgy. a III.ht.pk-ának utolsó üzenetét katonáihoz: " A magyar Haza mindenkor hálás szeretettel fog visszaemlékezni hős fiaira, akikéhez hasonló sors csak keveseket ért a magyar nemzet történelmében. " ...Megható volt látni, amint száz és százak keresték, kutatták egymás között régi társaikat és siratták meg azokat, akiknek sírja sehol sem domborúl s alusz-szák örök álmukat... (K.M. 1991.I.19.-)

.....
EIBISBERG (Ausztria) A Magyar Cserkészszövetség (továbbiakban MCs) (Garfield, N.J., USA) 1990.VII.22 - VIII.5-ig, a magyar határ közelében cserkésztisztképző tábort tartott. Ez a tábor újabb eredménye a MCs segítő tevékenységének, amellyel a külföldi magyar cserkésztisztképzést támogatja. Az 1989-es Fillmore-i tábor sikere után, ahol otthonról meghívott 26 cserkészvezető-jelölt szerezte meg a cserkésztiszti képesítést a MCs ezúttal anyagi okokból is nem a távoli Amerikába, hanem a tavaly oly jól bevált helyen, Ausztriában vert tábort a tisztjelöltek részére.

Az otthonról meghívott 53 ifjú jelölt mellett Erdélyből 8-an, Szlovákiából 9-en jöttek, Ny.Európa és Amerikából 9-en. A 18 kiképzővel együtt, a tábor létszáma elérte a 100 főt.

Képviseltették magukat a Szlovákiai Magyar Cserkészszövetség, melyet a pozsonyi szlovák B.M. engedélyezett, mint törvényesen bejegyzett testület, tehát legálisan működik, valamint a Romániai Magyar Cserkészszövetség.

Táborparancsnok volt BODNÁR GÁBOR ügyvezető elnök. A résztvevők talán legszebb élményét az ökumenikus misék-istentiszteletek adták. Mindenkit lenyűgözött a tábori oltár összeállításának módja, melynek négy lábát egy-egy magyarországi, felvidéki, erdélyi és nyugati magyar fiatal hozta. Együtt állították össze. Az erdélyieknek naponta megújuló könnyes élményt jelentett a magyar zászló felvonása reggel és levonása az esti ima után. A magyar televízió két napig filmezett a táborban, amelynek számos látogatója volt. A tábor végén a Kárpátmedence 73 magyar cserkésztisztje nyerte el képesítését. (Sajótájékoztató 1990.szept., B.G.1990.IX.12.-)

ÉSZAKAMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK

MAGYAR CSERKÉSSZÖVETSÉG (Garfield,N.J.) A Külföldi Magyar Cserkészszövetség Sajtóosztálya 1990 szeptemberi tájékoztatójában ismerteti,hogy " az idén 80 esztendő a már örökifjú magyar cserkész.Hosszú és dicsőséges életéből mindössze az első 35 évet élte meg otthon,hogy azután -emberileg szólva - a külföldön érjen férfiúvá és ott betölthesse kettős hivatását.

A szokásos cserkész-programok ismertetése után számol be a LOYOLA PARK-ban (Toronto mellett,Ont.,Kanada) 1990 augusztusában tartott JUBILÁRIS TALÁLKOZÓ-ról.Több százan érkeztek az USA-ból és Kanadából, 15-en Németországból, majdnem 20-an Magyarországról, 3-an Erdélyből. Néhány idegen cserkészszövetség is elküldte képviselőjét,elsősorban Kanada,azután a nyugaton működő eszt,litván,lengyel,oroszcserkészszervezetek.

Aug.18-án,a nagy bemutatók,versenyek és díjkiosztás után a tábor BODNÁR GÁBOR ügyvezető elnököt-köszöntette, aki 70.életévét töltötte be a cserkészetnek a szabad világában,ma már a Kárpátmedencében is újraindítása,megalapítása érdekében kifejtett fáradhatatlan odaadó munkájában.

Másnap táborzárás volt. Így búcsúztak: 5 év múlva találkozunk egy nagy-szabású jubiláris táborban: Budapesten!

FILMORE-ben (N.J.,USA) rendezte meg a Magyar Cserkészszövetség szokásos évenkénti tisztikonferenciáját az USA és Kanada keleti felében élő tisztjei részére.Mivel ezidő szerint a csapatokba jelentkező új cserkészek döntő többsége frissen bevándorolt családokból származik,nyelvtudásuk és magyarságismeretük kitűnő.Ezért beilleszkedésüknél legfontosabb (kell,hogy legyen Szerk.) a jellemfejlesztés,a vallásosság és a cserkész-ügyesség tanítása.

Az EIBISBERG-ben (Ausztria) tartott vezetőképző táborról az ottani vezetők, élükön BODNÁR GÁBOR üv.elnök számol be. Az előadásokon és Ft.Dr. ÁDÁM JÁNOS vasárnapi prédikációjának volt egy közös aggodalma,..." az elmúlt évtizedben a társadalom ijesztő mértékben veszítette el keresztény vonásait,vált önzővé.Az élvhajhászó,pénzsóvár "yuppyk", a "material girl" visszataszító bálványa,a "me-generáció" kétségbeejtő egoizmusa,az erkölcstelenség és az erőszak tobzódása,a kábítószerek a társadalmat annyira behálózták,hogy alig-alig pislákol a lélek lángja.Ezért az eljövendő évek legfontosabb cserkészfeladata a lélek rehabilitációja lesz. A 90-es évek magyar cserkészjelszavává kell,hogy váljék a sürgető igény:"LÉLEK,LÉLEK,LÉLEK KÍVÁNTATIK! " (179.Sajtótájékoztató)

FRESNO CHRISTIAN REFORMED CHURCH, (Fresno,CA.,) 1990-ben tovább folytatta azt a missziós munkát,melynek célja,hogy lelkileg és anyagilag is segítse a volt vasfüggöny mögötti egyházak és gyülekezetek működését. Vitéz DARABONT FERENC és felesége az önként vállalt munka III.16-án kinevezett misszionáriusai, a múlt év VI.15-én indultak Magyarországra egy nagy rakomány angol-magyar és románnyelvű bibliával,a hivatalosan befolyt 3,000.-dollárral és személyi kiadásaikra elégséges saját pénzzel.

Budafok,Kunszentmiklós,Dunavarsány,Balmazújváros meglátogatása után Debrecenből a román határ átlépése után Nagyváradon időztek,hol Nt.TÓKÉS LÁSZLÓ püspök helyettesét találták otthon. \$1,200.-t hagytak hátra a rászorultak számára,valamint 100 magyar-román bibliát. 1000.- dollárral segítették meg a félig romban lévő műemlék templomot,amit 4 millió forintért javítanak és mentenek meg. Temesvárra nem tudtak lemenni.Rákosszentmihályon az erdélyi menekült táborban 33 családot és másokat segítettek meg. Ezenkívül szolgáltak és értékes adománnyal segítettek a kunszentmiklósi

egyházat és annak templomát, ahol néma az orgona és omladoznak a falak. Végezetül ugyancsak adományukkal segítették a dunavarsányi több, mint száz ifjú és öregcserkészből álló csapat táborozását.

Julius végén érkeztek haza kiköltekezve, de nyugodt lelkiismerettel, hogy az önként vállalt segítő munkát becsülettel és a lehető legjobban elvégezték. (v.D.F. 1990.X.3.-)

.....

A MAGYAR TÁRSASÁG (Cleveland, Ohio) 1990.XI.22 - 25-ig rendezte meg XXX. JUBILEUMI MAGYAR KONGRESSZUSÁT a Sheraton Cleveland City Centre szálló helyiségeiben, külföldi, otthoni és helyi résztvevők jelenlétében. A Kongresszus tárgyalásait az a kérdés dominálta, hogy hogyan építhetjük ki mi, külföldi magyarok kapcsolatunkat Hazánkkal, hogyan kapcsolódhatunk be politikai, gazdasági és kulturális életébe.

(XI.24-én került sor a program VI.részére: A Volt Magyar Kir.Fegyveres Erők értekezletére. A volt politikai foglyok rehabilitációjáról HELCZ TIBOR /Englewood, Fl.,/ szólott, míg az MKCsBK vezetőség előadását, - melyben a volt M.Kir.Csendőrségnek teljes erkölcsi és jogi jóvátételt kérünk, - Dr. BALLÓ ISTVÁN a MCsCsK volt elnöke olvasta fel. Az MHBK álláspontját vitéz MARTONFALVAY HUGÓ kp. vezető ismertette. B.L.) / 1990.XI.10.-/

.....

A MAGYAR CSENDŐRÖK CSALÁDI KÖZÖSSÉGE (Cleveland, Ohio) 1989-ben tartott Csendőr Szilveszter-i bálján közel 300 magyar szórakozott hajnali 3 óráig, teljes megalégedéssel. Bevételük, közel tisztán 3,000.-dollár volt. Ezt az összeget két részletben adta át MOLNÁR ISTVÁN, a MCsCsK elnöke Nt.TÓKÉS LÁSZLÓ nagyváradi ref.püspöknek. Először az 1990-es Csendőrnapon, Cleveland-ban TÓKÉS püspök bátyjának, a fennmaradott összeget pedig személyesen a püspöknek 1990 nyarán, Toronto-ban.

Az 1990-es bál ugyancsak a Pokrova ukrán kat.templom tágas dísztermében zajlott le - szintén 300 személlyel, - 2000.- dollárt eredményezett. Ebből 900.-at a helyi cserkészek kaptak cserkészházuk építéséhez, míg a részükre engedélyezett tombola 950.-dollárt hozott. Ugyanez év decemberében az özvegyek támogatására Magyarországra 2,850.-; az Erdélyi Bizottságnak 250.-; az MKCsBK Bajtársi Levélnek 250.- s más magyar célokra kisebb összegeket adományoztak. Összkiadásuk Karácsonyra meghaladta a 4,500.- dollárt.

A nagyszerűen sikerült összejövetelek ékes bizonyítékai a helyi és környékbeli magyarság együttérző támogatásának. A rendezők az elnök mellett v.KEMES LÁSZLÓ és KONDOR JÓZSEF bajtársak, kiknek fáradhatatlan előkészítő munkája biztosította évről-évre a szép eredményeket.)M.I.1991.II.26.-)

.....

KANADA

TORONTO, (Ont.) 1991.I.26-án tartotta meg a Sheraton Centre Báltermében a HELIKON TÁRSASÁG 34-ik gála bálját, amely a szezon legelegánsabb társadalmi táncos összejövetele volt. A Társaság célja évek óta nyelvünk, kultúránk és hagyományink ápolása. Ez évben Erdélyben az önálló magyar felsőoktatás támogatását tűzte ki feladatául. Díszvendégek voltak Dr.KULCSÁR KÁLMÁN Magyarország ottawai nagykövete, valamint Dr.HORVÁTH BALÁZS tárca nélküli miniszter, Ontario kormányzója üdvözölte őket. A szövetséges kanadai kormányt the Hon.MICHAEL WILSON pénzügyminiszter képviselte.

A hagyományos palotást 16 magyarruhás pár táncolta. A lányok közül 6-an otthonról, vendégségben voltak. A zenét a húszfős szalonzenekar és a hattagú cigányzenekar szolgáltatta. A közel 500 vendégnek felejthetetlen élményt nyújtó bál a magyar Himnusz zenéjével zárult éjfél után 2 órakor. A nagyszerűen megrendezett bál nagy részét a TV közvetítette. (Dr.Sz.S.1991.I.29 és K.M.1991.II.9.)

FINTA IMRE (Toronto, Ont.) baráti köre és bajtársai a Csárdában társasvacsorát rendeztek D. CHRISTIE ügyvéd tiszteletére, aki helyettesével 1987 óta fáradhatatlanul és sikerrel képviselte és adott jogsegélyt 1990. V. 25-én az Esküdszék által fölmentett bajtársunknak.

Üdvözlő beszédében Dr. NAGY GYÖRGY kifejtette, hogy D. CHRISTIE nem csak a védelmet látta el a hamis vádakkal szemben, de ugyanakkor a terjesztett általánosító rágalom megcáfolásával a magyarság érdekét és jóhírét is szolgálta. Az átadott ajándékok a magyarság háláját juttatták jelképesen kifejezésre. Az est befejezéséül elénekelték a Himnuszt, melyhez D. CHRISTIE és a vendégek is csatlakoztak. (Dr. Sz. S. 1991. I. 29.-)

.....
CALGARY (Alberta) Az Encyclopaedia Hungarica főszerkesztője BAGOSSY LÁSZLÓ 1990. XI. 1-én kiadta 23. sz. Tájékoztatóját, elsősorban az EH munkatársai számára többszáz példányban. Bejelenti, hogy az 1. kötet kéziratának laser-printeres összeállítása a nyomda számára folyamatban van. Jelenleg nyomdakész képállományuk 1255 kép. A képanyag zöme művészi rajz, fénykép, műszaki rajz és térképvázlat. A színes műmellékletek és a nagyobb méretű térképek a 4. kötetbe kerülnek.

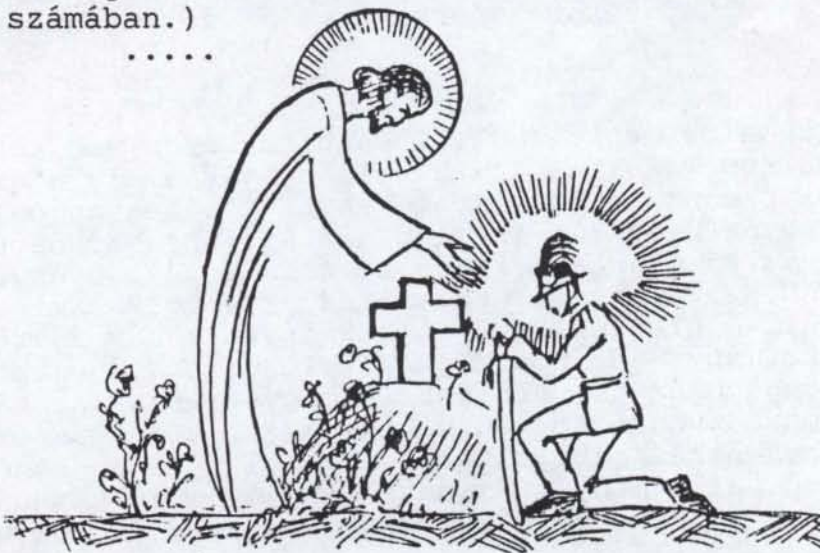
Ez alkalommal kegyelettel emlékeznek meg elhalálozott munkatársairól, többek között: BONDÁR LÁSZLÓ a Lexicon Alapítvány elnöke, v. DUSKA LÁSZLÓ az MHBK kp. vezetője, az EH szaktanácsadója, ddr. IRÁNYI LÁSZLÓ rk. püspök, az EH cikkírója, Nt. MOHAI SZABÓ BÉLA szds. lelkész, az EH szerkesztője.

.....
A KÁLVIN MAGYAR REFORMÁTUS EGYHÁZ (Calgary, Alberta) 1990. X. 28-án emlékezett meg alapításának 60. évfordulójáról, ünnepi istentisztelet, közös ebéd, rövid műsor keretében. A testvéregyház a magyar egyesületek jókívánságait CSÁK PÁL a helybeli Magyar Egyházak és Egyesületek Bizottságának elnöke fejezte ki. Az Egyház ez alkalommal Jubileumi könyvet adott ki, mely a Vezetőség áldozatos működéséről számol be, s megőrökíti a támogató egyesületek, barátok, hívek gratulációit is.

.....
A CALGARY-i magyar társaság hagyományos gála összejövetele, az MHBK HUNGÁRIA BÁL, ezúttal a 35-ik, 1991. IV. 6-án fog lezajlani a Westin nagyszálló báltermében. A bál célja ez évben a kárpátaljai magyar katolikus és az erdélyi magyar református egyházak megsegítése. Főrendezők VARGA LÁSZLÓ MHBK csop. vezető és a Bálbizottság.

(Beszámoló a B.L. 1991/2. számában.)

KELLEMES
HŰSVÉTI
ÜNNEPEKET
KÍVÁNUNK !

BESZÉD A CLEVELANDI MAGYAR TALÁLKOZÓN,
 ÚTI BESZÁMOLÓK

Teljes erkölcsi és jogi jóvátételt kérünk
 a Magyar Királyi Csendőrségnek

Dr. KISS GYULA
 központi vezető.

Elhangzott a XXX. Jubileumi Magyar Kongresszuson,
 a volt M.Kir.Fegyveres Erők értekezletén,
 Clevelandban (OH.,USA) 1990.nov.24-én.

Elmondotta: Dr. BALLÓ ISTVÁN.

Igentisztelt Elnök Úr, Hölgyeim és Uraim!

A Magyar Királyi Csendőr Bajtársi Közösség, mint a volt m.kir.Csendőrségnek természetes jogutódja, az emigrációban hivatalosan bejegyzett egyesület, tagjainak önkéntes érdekképviselője nevében, mint annak központi vezetője köszöntöm ezen értekezlet tagjait.

Ugyanekkor köszönetünket fejezem ki a Kongresszus Elnökségének, hogy itt, volt Testületünket megillető jóvátételre vonatkozó álláspontunkat előadhatom.

Mi is, mint mindannyian örömmel vettük a hírt, hogy az atheista kommunizmus világszerte megbukott és ezzel véget fog érni Magyarország megszállása, s megszűnik az ország szellemi és anyagi kizsákmányolása is. A népképviselőten alapuló szabad magyar Országgyűlés a koalíciós kormány útján, társadalmi nyomásra máris megkezdte a törvénysértések orvoslását és a károk jóvátételét.

Meghozták ezenkívül 1990 március 14-én az 1990.évi XXVI., az úgy nevezett semmisségi törvényt az 1945 és 1963 közötti törvénysértő elítélések semmissé nyilvánításáról.

Ezek a fejlemények késztetnek arra, hogy Közösségünk folyamodjék az Országgyűléshez, hogy az a kommunista államhatalom propagandájával üldözött, bel és külföldi tekintélyétől megfosztott Csendőrségnek teljes erkölcsi és jogi jóvátételt adjon.

Mindenek előtt azonban szeretném Testületünket bemutatni.

A Csendőrséget a rosszlemlekű 1849-ben kezdődő abszolutizmus, az osztrák zsandárság, a betyár-világ után a magyar állam alkotmányos akarata, az Országgyűlés, az 1881.évi III.t.cikkkel állította fel a közbiztonsági szolgálat teljesítésére, melyet a király, - I.Ferenc József, - február 14-én szentesített. Ez a Testület az évek folyamán központi szervezetével, magyar szellemiségével, képzettségével és fegyelmével megteremtette a személy és vagyonbiztonságot, helyreállította az országúton a békés közlekedést, s a kereskedők árú eljutottak rendeltetési helyükre. Fölvette a kapcsolatot a szomszédos és más európai országok rendészeti szerveivel és eredményesen kapcsolódott bele a nemzetközi bűnüldözés munkájába. Elismerést hoztak a Berlinben, Brüsszelben, Párizsban és másutt rendezett közbiztonsági kiállítások és kongresszusok.

A Rendőrségtől eltérően a Csendőrségnek sem hatósági jogköre, sem fogdája nem volt. A Csendőrség nem volt pártszervezet. A katonai kötelezettségének eleget tett csendőr szolgálatát az alkotmányos törvények, ren-

deletek,útasítások,saját előljárói parancsai szerint önállóan,valamint az illetékes polgári és katonai hatóságok felhívásaira teljesítette. A csendőr nem lehetett tagja egy politikai pártnak,vagy mozgalomnak sem. Aktiv,vagy passzív választójoga nem volt.Személyére nézve a Katonai Büntetőtörvény (KtBtk) alá tartozott.

A közbiztonsági szolgálat mellett a Csendőrség látta el a hadrakelt seregnél a tábori rendészeti szolgálatot,mint tábori csendőrség.A II.Világháborúban,- mint a M.Kir.Fegyveres Erők egyike,- saját alakulataival is harcolt az ország határainak védelmében.A partizán-elhárítás is feladata volt.

Az un. "bűnös intézkedések" nem csendőrparancsnokságoktól származtak, hanem a legmagasabb katonai,vagy miniszteriális személyektől.Ezek viszont 1944 március 19-e után már nem működhettek önállóan,csupán a megszálló német politikai és katonai erők parancsait hajttatták végre a nekik alárendelt szervekkel,ezek között a Rendőrséggel és a Csendőrséggel is. Ez időben nemcsak a kormánynak,de még a Kormányzónak se volt meg a cselekvési szabadsága.

Határozott tudomásunk van arról,hogy a csendőrségi hivatással összeférhetetlen rendeleteknek a Csendőrség által való végrehajtása ellen katonai előljáróink (a Csendőrség Felügyelője,s H.M. 20 osztály, v.KIRÁLY GYULA ezds.) tiltakoztak. A sérelmezett szolgálati tennivalókat azonban német nyomásra el kellett végezni. Később letartóztatásuk következett, majd Németországba hurcolták őket.

A Csendőrség létszáma 1944-45-ben kb. 22,000 tiszt,tthts. és legénység volt. Vesztesége,- az elhurcoltakat is beleértve,- 50%-ra tehető.

Mikor a szovjet-orosz hadsereg 1944-ben Magyarországon tért nyert, az 1919-ben Moszkvába emigrált,vagy a később kiadott kommunisták egyik csoportja is benyomult az országba. Ezek Debrecenben,hamis adatok alapján, az un. Ideiglenes Nemzetgyűlés kormányától kikényszerített rendelettel megkezdték a Csendőrség könyörtelen fölszámolását. Megbélyegezték a törvények és kormányrendeletek maradéktalan végrehajtásáért,- ami pontosan a kötelessége volt,- és kimondták a Csendőrség,mint Testület kollektív felelősségét. Intézményét megszüntették, szervezetét feloszlatták,tagjait üldözték,internálták,bebörtönözték,kivégezték. Aki tudott,elrejtőzött, vagy menekült.

Az utóbbiak 1947-ben Graz-ban megalakították első közösségünket a rászorulókat támogatására. Ez ma az MKCsBK.

Azután, évek múlva,- mint tudjuk,- Nagy Imre '56-os miniszterelnök rehabilitálása megindította a nemzeti megbékélést. Ebbe,természetesen bele tartozik a Csendőrséget,mint Testületet megillető jóvátétel. Ez időszaki,különösen akkor,mikor az ez évben hozott semmiségi törvényben az Országgyűlés..." megköveti a nemzetet és fejet hajt a törvénysértések valamennyi áldozata előtt, kinyilvánítva,hogy a bűnöket nem ők,hanem a sztalinista államhatalom követte el..."

A Csendőrséget annak idején,1881-ben az Országgyűlés törvénye alapította,tehát a jóvátétel megadására is az Országgyűlés illetékes.

Mindezek lefektetése után kérjük:

- 1./ Az Idgl.Nemzeti Kormány 1,690/1945 M.E. sz.rendelet első /1/ bekezdésében a Csendőrség,mint testület ellen az összes alaptalanul tett megállapítások hatályon kívül helyezését, eltörlését,
- 2./ a Csendőrség,mint Testület 64 éven át a törvény alapján teljesített közbiztonsági és háborús szolgálatának,hősi halottainak,mártírjai-

nak elismerését, bel és külföldi tekintélyének helyreállítását,

3./ a Csendőrség volt tagjai, azok hozzátartozói ellen hozott jogsértő elítélések, koncepciós perek és azok minden következményének eltörlését, a semmiségi törvény kivétel nélküli érvényesítését annál is inkább, mert az Országgyűlés ezt a törvényt ... " a nemzeti megbékélés előmozdításáért felelősségét átérezve az elmúlt évtizedek bűneinek jóvátétele érdekében alkotta..."

Adja Isten, hogy ezen jóvátétel birtokában minden volt csendőr, azok hozzátartozói és gyermekei emelt fővel folytathassák munkájukat a Magyar Köztársaság fölépítésében.

Köszönöm.

.....

DOMOKOS SÁNDOR.

BESZÁMOLÓ az 1990 őszén Magyarországon tett látogatásom alkalmával TESTÜLETÜNK hírnevének helyreállítása érdekében tett lépéseimről:

1990 őszén 34 év után először tértem haza látogatóba. Sokirányú célkitűzéseim egyik lényeges pontja volt, hogy járható utat keressek Testületünk hírnevének helyreállítása irányában. Első lépésem Dr. SZAKÁLY SÁNDOR hadtörténész úrhoz vezetett. Szept. 6-án egy meghitt estét töltöttem társaságában, melyen a kérdést minden szempontból megtárgyaltuk. Beszélgetésünk során ecseteltem az ellenünk közel fél évszázada folyó tudatos rágalom hadjáratot. Erről neki, mint történésznek szintén fogalma volt.

Dr. Szakály egy találkozót eszközölt ki köztem és Dr. PARÁDI JÓZSEF határőr őrnagy között, aki a Szemere Bertalan Magyar Honvédelemtörténeti Társaság titkára és a Rendőrtisztképző Főiskola tanára. Ez a találkozó Dr. Szakály, Dr. Parádi és köztem a Belügyminisztérium épületében jött létre 1990. szept. 17-én. Dr. Parádi kihangsúlyozta, hogy tudatosan választották Társaságuk névadójául Szemere Bertalant, az első független magyar belügyminisztert (1848). Ezzel is alá akarják húzni munkásságuk pártmentes jellegét és célkitűzését.

Utána rátért azokra a hiányosságokra, melyek a pártállam történelemhamisító intézkedései miatt még napjainkban is fennállnak. A pártállam hivatalos álláspontja szerint Magyarországon rendvédelem csak 1945 után valósult meg és csak néhány jelentéktelen kísérletet tett ezen a téren a 19-es Tanácsköztársaság. Ez volt minden hivatalos alap, amelyre támaszkodhattak.

Mint értelmes és gondolkozó emberek érezték, hogy ez lehetetlen és elkezdtek kutatni a saját kezdeményezésükre. Így a zárolt anyaghoz is hozzájutottak, mely többek között a M. Kir. Csendőrség működését is tartalmazta. Azonban ezen témával kapcsolatosan semmit nem publikálhattak, sem azt gyűléseiken, mint témát nem említhették és az ezzel kapcsolatos "hivatalos álláspontot" nem kérdőjelezhatték meg, egészen a legújabb időkig.

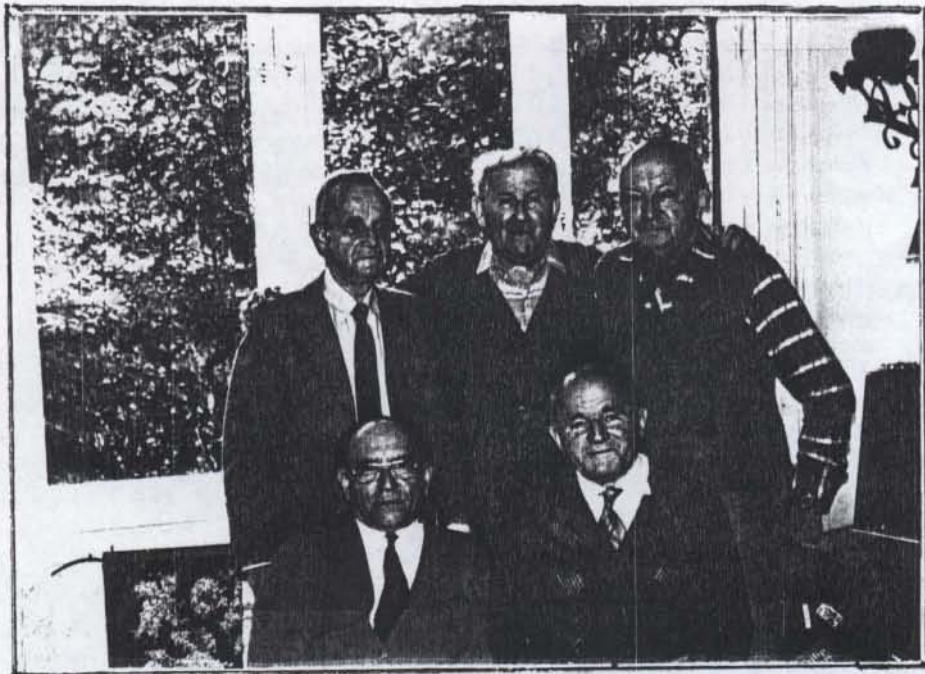
Miután ma már a kutatás szabadsága fennáll, szeretnék a sok fehér foltot a múlt történelmében a segítségünket és együttműködésünket igénybevéve kitölteni. Kifejtve, hogy tudatában vannak annak is, hogy sok volt csendőr ismereteit magával viszi a sírba és így sietnünk kell, hogy ez az együttműködés minél hamarabb létre jöhessen. Válaszom lényege a meglepően udvarias és bajtársias szavaira az volt, hogy én nem rendelkezem felhatalmazással a Bajtársi Közösség részéről, hogy a nevükben állást foglal-

jak,de mint magán-személy feltétlenül támogatólag fogom előadni kérésüket, hiszen nekünk is elsődleges érdekünk,hogy a M.Kir.Csendőrség múltját a valóságnak megfelelően mutathassuk be azok előtt,akik a Rendfenntartás nehéz hivatását akarják gyakorolni a jövőben. Azzal váltunk el,ezen egész délelőttöt kitöltő beszélgetés után,hogy eszmecserénket,még 1990.szept. 27-én ugyanazon helyen folytatni fogjuk.

Azért,hogy több Bajtársam erre vonatkozó véleményét megismerjem,ezen célból PERJÉSI GYÖRGY bajtársam lakására egy találkozót hívtam össze a Pesten fellelhető bajtársaim bevonásával. Jelen voltak: DOBÓ JÓSKA, KADOCSA GÁBOR, ZSABOKORSZKY JENŐ cső.főhdgy. évfolyam társaim,PERJÉSI GYÖRGY két évfolyammal idősebb bajtársunk és jómagam. Mennyire beidegzett még ma is a "félelem", az kitűnt a háziasszony azon kijelentéséből,hogy ezelőtt három évvel,ha 5 volt csendőrtiszt jött volna össze a lakásán "elájultam volna a félelemtől". Általában a beidegződött félelem az otthonélőkben egy még ma is leküzdhetetlen érzés.

Felolvastam előttük a Vezető Bajtárs ANTALL JÓZSEF Miniszter Elnök úrhoz címzett beadvány tervezetét és kértem erre vonatkozó véleményük kifejtését. A kifejezésre juttatott álláspont az otthonélők részéről teljesen egyöntetű volt. Ennek lényege az volt, hogy " a Csendőrség ellen hozott törvény anullálásának kérelme még nem időszerű..." Válaszuk hangszalagon birtokomban van. Itt hozta tudomásunkra DOBÓ JÓSKA, Recsket megjárta bajtársunk,hogy mint volt kőszegi cögert, őt kérték föl most, a volt hadapródiskola újjáavatási ünnepélyének ünnepi szónokául.

Baráti találkozó PERJÉSI GYÖRGY bs. otthonában
Budapesten, 1990 szeptemberében:
ZSABOKORSZKY JENŐ, PERJÉSI GYÖRGY, KADOCSA GÁBOR,
DOMOKOS SÁNDOR és DOBÓ JÓZSEF

A következő személy, akit ügyünkkel kapcsolatban felkerestem, a szintén Recsket járt KÉRI KÁLMÁN tábornok úr volt. Ő kifejtette előttem, hogy a Magyar Demokrata Forum pártja, melynek ő is tagja, nem rendelkezik többséggel a parlamentben és csak a két koalíciós párttal együtt tud kormányozni. Ezek a pártok nem biztos, hogy támogatnának egy, a Csendőrséget exoneráló javaslatot. Már sok olyan kijelentés hangzott el, mely az Antall kormányt jobbra-tolódással vádolja. Így, most ők nem merik ezt a gondolatot felvetni, pedig szíve szerint velünk érez. Tanácsa az, hogy segítsük Szakály Sándor történész azon törekvését, hogy egy szakmailag feddhetetlen, tárgyilagos munkát publikálhasson, mely megtámadhatatlan tényekkel bizonyítja igazunkat. Csak egy igazunkat megdönthetetlenül bizonyító munka segítségével érhetünk el eredményt. Tanácsát ezennel bajtársaim tudomására hozom.

Beszéltem ügyünkben Dr. PERJÉSI Gáborral, aki a MDF. párt képviselője és ANTALL miniszterelnök mellett dolgozik. Az ő tanácsa majdnem szóról-szóra megegyezik azzal, amit KÉRI tábornok úr javasolt. PERJÉSI doktor úr orvosi praxisát adta föl, hogy meggyőződése szerint a hazát a politikai élet arénájában szolgálja. A családját jól ismerem, hisz édesanyjának apja volt házassági tanum 1944 december 9-én, közvetlen a gyűrű bezárulása előtt. Tudtam, hogy mint vezérkari őrnagy fia, megértést tanusít ügyünk irányában.

Személyes találkozót beszéltem meg Dr. BIRKÁS JÁNOS tart. cső. zászlóssal, aki már nyugdíjas ügyvéd és akivel 6 évig a Szovjet fogságot osztottam meg. Fia ma a Keresztény Demokrata Néppárt szószólója. Ő is alátámasztotta az előbbi véleményeket.

Felkerestem egy másik bajtársunkat, BORSÁNYI JÁNOS főtörzsőrmestert, akit sajnos operáció előestéjén a MÁV kórházban találtam meg. Ekkor nem zaklattam kérdésemmel, de úgy két hét után otthonában látogatva meg lábadozó bajtársunkat, az ő véleményét is kikértem. Ő is arra kért, hogy ne bolygassuk ezt a kényes kérdést. A havi 500 fr. nyugdíj-kiegészítést a csendőrök is megkapják és fél, hogy ezt is elvonják. Még kétszer kerestem fel lábadozó bajtársamat, akinek egészsége felesége gondos ápolása következtében fokozatos javulást mutatott.

LÁM BÉLA cső. főhadnagy barátom lakásán vele és HERENDI ÖDÖN cső. hadgy. urakkal beszéltem ugyanerről a témáról. Míg LÁM BÉLA hajlott az óvatosság felé, addig HERENDI ÖDÖN kijelentette, hogy mivel tudomása nem volt arról, hogy mi külföldről mozgatjuk ezt az ügyet, ő beadványt intézett az Országos Nyugdíj Intézethez, hogy a csendőrségi nyugdíjat minden volt csendőrnek folyósítsák. Kérvényét már elpósta és várja a választ rá. Kértem, hogy a jövőben jó lenne törekvéseinket koordinálni.

1990. szept. 27-én, előzetes megállapodásunk szerint, ismét a Belügybe mentem Dr. PARÁDIVAL és egy másik a Rendőrtiszti Főiskolán tanító rendőrtisztrel megbeszélésünket folytatni. Beszélgetésünk a legbarátságosabb és szinte bajtársias mederben folyt. Érdeklődésük kizárólag csak a Csendőrség szervezetére és kiképzésére irányult. Legjobb tudásom szerint feleltem kérdéseikre, de közben hangoztattam, hogy mint olyan valaki, aki közbiztonsági szolgálatot nem teljesített, nem vagyok meggyőződve válaszaik helyességéről és arra kértem őket, hogy kérdéseiket írásban juttassák el hozzánk azért, hogy olyan, még élő csendőrökkel válaszolhassuk meg azt, akik pontosan ismerték a Csendőr-hívatást. Dr. PADÁNYI megkért engem, hogy szorgalmazzam a Szemere Bertalan Társasággal való összműködésünket. Én csak annyit ígérhettem, melyre megbízatásom Dr. KISS GYULA Vezető Bajtárs részéről kapott felhatalmazásom szólt. Azt viszont megígértem, hogy a kérelmet kedvezően fogom Bajtársaim elé terjeszteni. Az vezetett erre az el-

határozásra ,hogy egy tárgyilagosan megírt munka a M.Kir.Csendőrség működéséről az első és elengedhetetlen lépés jó hírnevünk visszaállítása irányában.

Volt alkalmam két Rendőrtiszti Főiskolai hallgató számára doktori értekezésük érdekében csendőri frontszolgálatomról egy egész délelőtt elbeszélgetnem.HAJDÚ LÁSZLÓ és PAPP FERENC hallgatókban két értelmes fiatal és az igazságra szomjas főiskolást ismertem meg,akik nagy érdeklődéssel és tisztelettel hallgatták háborús élményeimet.

Talákoztam még BÉKEFFY BÉLA cső.fhdgy. otthon élő bajtárssal,aki arra intett,hogy a kezdeményezés,ha külföldről indul el,nem sok sikerre számíthat.

Magyarországon töltött nyolc hetes tartózkodásom kettő és fél hetét közös ügyünknek szenteltem. Most az így szerzett tapasztalataim bajtársaim tudomására hozom. Remélni szeretném,hogy munkám nem volt teljesen hiábavaló és sikerült talán egy kis rést nyitnom az eddig mereven elzárt ajtón,mely mögött az őszinte eszmecserén alapuló igazság rejtőzik.

.....

MOLNÁR BÁLINT

45 év után Magyarországi körúton.

I. rész.

A Párizs-i Magyar Konzulátuson a vizum megadásánál már nem kértek több felvilágosítást,mint bármely külföldi állampolgártól. Nem úgy,mint a régi kérdőíveken. (Mikor hagyta el Magyarországot? Hol dolgozik? Mi a foglalkozása? Anya leánykori neve? Apja neve? etc.)

1990.VII.1-től kezdődőleg a kölcsönösség alapján: sem francia,sem magyar állampolgárnak nem kell látogatási vizum.

1990.VI.12-én Strasbourg-nál hagytuk el Franciaországot.Németországból Ausztriába minden további nélkül mentünk.

Ausztriában megpróbáltam fölkeresni a Kellerberg-i táborunk helyét, ahol a múlt Világháború után 1 évet töltöttem: A tábornak már csak a helye van meg. Villach-on keresztül Klagenfurt-Wolfsberg-Twimberg-Bad-St.Leonhard,mindezeket a helyeket nagyon jól ismertem,de már nagyon sokat változott,szépen fölépítették,autó-utakat építettek. Végül keresztül megyünk Graz-on, Fürstenfeld irányában közeledünk a magyar határ felé.

Rábafüzesnél egy jól-öltözött magyar utas -ellenőrző közegnek átadtam az útlevelünket;átnézve a személyadatainkat,mivel látta,hogy a név és a születési helyem magyar, megszólalt magyarul. Megkérdeztem,hogy elhagyhatom-e Magyarországot más útvonalon, pl.Sopronnál? Azt válaszolta,hogy ott hagyhatom el Magyarországot,ahol akarom. 2 perc múlva visszahozta az útlevelüket és jó nyaralást kívánt.

A nagy izgalom után végre minden nagyon szépen ment,nagy kíváncsisággal figyeltük a községeket,az üzleteket,a lakosságot.

Az első meglepetés az volt,mikor láttuk,hogy idős emberek,asszonyok, vagy teljesen fiatal gyerekek dolgoznak kint a mezőn. Nagyon sok az utca-söpörő idős asszony.

Vasváron keresztül megérkeztünk Sárvárra. A feleségem nagybátyjánál nagyon kedvesen fogadtak,azt sem tudták,mivel kedveskedjenek,hisz személyesen soha sem találkoztunk. Másnap a Sümeg-i várat néztük meg. Ott a várban árúlták a HÁZIÁLDÁST,melyet minden magyar ismer: " Hol Hit, Ott Szeretet,Hol Szeretet Ott Béke, Hol Béke, Ott Áldás, Hol Áldás, Ott Isten Hol Isten, Ott Szükség nincsen! "

A vár-látogatás után meghívtam őket a sárvári Csárdába vacsorára, hol a magyar cigányzene mellett vacsoráztunk. Ez, a mi francia frankunkat átszámítva nekünk nem is került sokba.

Sárvárról Győr-Komárom-Esztergom következett. Esztergomban találtunk szállást egy magánháznál, ahol nagyon kedvesen fogadnak és mindenről szeretnének tudni és nagyon sokat panaszkodnak az elmúlt 45 évre.

Másnap az Esztergomi Bazilikát néztük meg, s mint az szokás a kupolába is felmentünk, ahonnan nagyon szép kilátás nyílik a Dunára.

A Bazilika kincstár őrzőjét megkérdeztem, hogy tudták megmenteni ezt a sok értéket, hogy az oroszok nem találták meg? Azt válaszolta, hogy el volt dugva, de ugyan akkor a Bazilika belsejében most is látható a kommunista garázdálkodás nyomai, néhány szent szobrát megpróbálták tönkretenni.

Másnap a Duna-kanyart választottuk, a Szentendrei sziget mellett az útnak Budapestre vezetett. Megérkezésünkkor az Andrássy úton találtunk szállást egy idősebb házaspárnál, akik ezelőtt 9 évvel, mint MÁV nyugdíjasok a mi jóvoltunkból megnézhatték Párizst. Így, nagyon boldogok voltak, hogy viszonzhatták vendéglátásunkat.

Budapesten nagyon kíváncsi voltam sok mindenre, különösen az Andrássy út 25.sz.-ra, melyet elég jól ismertem, ahol a mi felügyelőnk székel. Sajnos nagyon szomorú látványokkal találkoztam. A hajdani szép Andrássy-úti épületek (utóbbi neve Népköztársaság út) lépcsőházaiban nincs szőnyeg, a falakról hullnak a vakolatok. Az utolsó 45 év alatt semmiféle tatarozást nem csináltak. Most kezdik rendbetenni azokat az épületeket, melyeket 45 évig az oroszok használtak, abban a tudatban, hogy így fog maradni örökké.

Budapesten minden kapható: a mosógép, tv. ruha, cipő, porszívógép. Ha átszámítjuk francia frankra, egyformák az árak, mint nálunk. Erre mondják otthon humorosan, hogy " ... itt az árak nyugatiak, de a keresetek keletiek." Budapesten a nagyobb Hotel-ek nagy részét idegenek veszik meg. Még az a szerencséje a magyar népnek, hogy az élelmiszerek olcsóbbak, mint a nyugati államokban.

Voltam olyan üzletben, ahol az árak dollárban vannak kiírva; hogy tudná azokat megvenni egy magyar állampolgár, mikor dollárhoz csak feketén juthat?! Vagy évente 50 Dollárt cserélhet be. Hivatalos ára: 1 Dollár 69 forint. Az 50 Dollár = 3450 Ft. Ha egy egyszerű kis számítással föltételezzük, hogy 3 millió magyar kér évente 50 Dollárt, akkor 1 év alatt 150 mil. Dollár alszik a fiókokban.

Egy mérnöknek havi fizetése 11,000 Ft. 1 francia frank = 11.50 Ft. Egy magyar mérnök havi fizetését átszámítva francia frankban = 956,52 francia frank, vagy 159.42 Dollárt tesz ki. Egy szakmunkás fizetése kb. 7000 - 10,000 Ft. között mozog.

Volt szerencsém találkozni olyan magyar orvossal, aki Romániából jött és Magyarországon kért menedékjogot. Romániában eladta a házat és egy un. nyugati autót akart a háza árán venni. A házáért kapott 3000 Deutsche Mark-ot. Átszámítva francia francs-ban 3000 x 3.30 Frs. = 9,900 francia francs. Abból pedig csak egy régi kis használt autót lehet venni.

(Folytatása következik.)

.....

VI.

A MUZEUM HÍREI

Dr. SZALONTAI SÁNDOR

muzeum - gondnok, kurátor beszámolójából:

1991. I. 29-én.

A MAGYAR KANADAI KULTURKÖZPONT (Toronto, Ontario) Az elmúlt év őszén múlt 5 esztendeje annak, hogy a volt MKCsBK Muzeum és könyvtár M. Kir. Fegyveres Erők Muzeuma néven megnyitotta kapuit a Magyar Házban az érdeklődő magyar és más nemzetiségű látogatók előtt. Itt mindjárt a beszámoló elején közöljük, hogy a Muzeum nem szerves része a Magyar Háznak, mert ezeket a helyiségeket, melyekben a Muzeum jelenleg van, a Magyar Ház 1985 évi áprilisi közgyűlése csupán azért ajánlotta fel minden ellenszolgáltatás nélkül a Muzeum céljaira, (annak alapítójának, néhai vitéz SZATHMÁRY KÁROLY-nak a kérésére), hogy legyen egy hely, ahol a Muzeum ereklyéi nem csak biztonságosan megőrizhetők, hanem időnként bárki által megtekinthetők.

A közgyűlés határozata egyhangú volt, sőt a Ház vezetősége még kormánytámogatást (grant-ot) is eszközölt ki a Muzeum elhelyezéséhez szükséges átalakításokra. A Muzeum jogilag független a Magyar Háztól, de az Egyezség okiratban kötelezte magát, hogy működésében a Magyar Ház Alapszabályát mindig szem előtt tartja.

Bár az alapítónak eredeti célja csupán az volt, hogy a volt Fegyveres Erők emléktárgyait összegyűjtse és megőrizze, azonban az elmúlt évtizedek alatt annyi más magyar vonatkozású, de nem katonai jellegű emléktárgy jutott a birtokába, hogy lassanként már ezek az emléktárgyak kerülnek túlsúlyba a Muzeumba.

Ez alatt az 5 esztendő alatt a Muzeum nagy hírnévre tett szert, úgy idekint, mint otthon Magyarországon. A látogatók száma évente több ezerre emelkedett. Csak a "Karaván" alatt a látogatók átlagos száma több, mint 2,000. De látogatják tanítók és tanáraik vezetése alatt az alsó és felső fokú hétvégi magyar iskolások is.

Sűrűn látogatják a Muzeumot a Magyarországról kijött vendégek is. Nagyon sok érzékeny jelenetnek voltunk már tanúi, mikor a látogató a régen nem látott nemzeti zászló, vagy katonaruha láttán nem tudta visszatartani könnyeit.

A kanadai miniszterek és egyéb államférfiak látogatása inkább csak udvariassági ténykedés volt. Bár volt közöttük nem egy, pl. Toronto polgármestere és a federális lakásügyi miniszter, akik egyes történelmi képek-ről, vagy érdemrendek felől részletesen érdeklődtek.

A múlt év jun. végétől a mai napig (jan.5.) a magyar államférfiak tömeges látogatása jellemzi ezt az időszakot. Ekkor volt itt elsőnek JESZENSZKY GÉZA külügyminiszter, aki egy nagyon szépen kidolgozott címeres magyar zászlót -kisebb méretűt- adott át a Magyar Háznak, mint a Nemzet ajándékát. (A Muzeum első folyosóján a térképpel szemben van kitéve). Azóta még legalább 3 miniszter, 3 államtitkár és több képviselő látogatta meg a Magyar Házat s természetesen a Muzeumot is. A látogatók számára vendégkönyv van felhelyezve. Már a második telik be, pedig jó, ha minden negyedik, vagy ötödik látogató írja be a nevét. Egyes hazulról, vagy Erdélyből jött látogatók olyan megható emléksorokat írnak bele, hogy szinte érdemes lenne kiírni és összegyűjteni ezeket.

A sok látogató közül talán kiemelhetjük még a néhány évvel ezelőtt itt vendégeskedő jelenlegi bíboros primás,esztergomi érsekünket és özv.vitéz HORTHY ISTVÁNNÉT.

A kommunizmus bukása és az otthon megindult enyhülés következtében több oldalról felvetették azt a kérdést, nem lenne-e már itt az ideje a muzeumi tárgyakat hazaszállítani? Azonban a Muzeumi Bizottság, valamint sok Muzeum rajongó, de nem utolsó sorban több látogatóban itt volt magyar hivatalos személyiség is úgy nyilatkozott, hogy a jelenlegi politikai helyzet még nem annyira szilárd, hogy ilyen nagy értékű dolgok hazaszállítását megkockáztassuk.

Az évek folyamán a Muzeum a Magyar Ház díszévé és vonzerejévé fejlődött ki. Az Emlékkönyv tanúsága szerint - Ázsiát kivéve, - a világ minden részéről voltak látogatóink. Itt említjük meg, nehogy kifelejtődjön, a magyarországi csoportos látogatókat. Első ilyen volt a debreceni Kántus, azután két pesti football csapat s három alföldi városból érkezett társas utazás.

Sajnálattal kell megállapítani, hogy a magyar látogatók közül többen a történelemben elég nagy tájékozatlanságot mutatnak. Ezeknek egy-egy rövid előadást tartunk, vagyis kulturmunkát is végzünk. Ezzel is támogatjuk a Kulturközpontot feladata teljesítésében. Nagyon fontos ez, mert tudjuk, hogy a kommunizmus alatt a magyar történelmet többször is átírták, sőt volt egy rövid időszak, amikor nem is tanították.

Az az áldozat tehát, amit a Magyar Ház hoz, egy szoba és két folyosórészletnek a Muzeum részére való átengedésével, erkölcsi valutára átszámítva, bőséges hasznot hajt a Magyar Háznak és ezzel a magyarságnak.

Az előző szombaton, I.26-án Dr.HORVÁTH BALÁZS tárcanélküli miniszter, és Dr.KULCSÁR KÁLMÁN, az új ottawai magyar nagykövet kb.egy órát töltöttek kíséreléssel a Muzeumban. Feleségemmel ketten voltunk a fogadók és a magyarázók. BORBÁSÉK nem voltak Torontóban.

Távozáskor köszönetüket és elismerésüket fejezték ki a látottak felett.

.....

VII.

BEL ÉS KÜLFÖLDI SAJTÓHÍREK.

EURÓPA

NEMZETŐR (München, Németország) 1990 szeptemberi számában hozza a magyar kormány üzenetét a nyugati magyarsághoz, melyet az alábbiakban eredetben közlünk:

"

Történelmi üzenet otthonról

AZ ÚJ KORMÁNY KÖSZÖNTI A NYUGATI MAGYARSÁGOT

Magyarországon, évtizedek óta először, szabad választások alapján létrejött kormány veszi kezébe az irányítást. Ez a testület legfőbb feladatának tekinti, hogy visszavezesse az országot arra az útra, amit ezer évvel ezelőtt választott, s ami mellett azóta annyi politikusa, gondolkodója és katonája tett hitet: Európa, a szabad, felvilágosult és az általános jólétre törekvő társadalom útjára. Erre tett kísérletet nemzetünk 1848-ban, 1945-ben és 1956-ban is, de a történelmi balsors akkor közbeszólt, külső erők megakadályozták a döntés megvalósítását.

Most kedvezőnek látszó történelmi csillagzat alatt, ugyanakkor igen súlyos terheket örökölve állunk a teljes újrakezdés előtt. Az új kormány által kidolgozott nemzeti megújítási program középpontjában a sorsát kezébe vevő magyar állampolgár áll, hiszen döntő mértékben az ő lépésein és akarátán múlik, sikerül-e végrehajtani a politikai fordulat után a gazdasági átalakítást és a szellemi-erkölcsi metamorfózist.

A világtörténelmi méretekben is egyedülálló feladat sikere érdekében sokat tehet a külföldi magyarság is, azok, akiket a reánk erőltetett politikai rendszerek valamelyike kényszerített emigrációba, akik azonban tudták, hogy a magyar haza nem azonos a politikai rendszerrel. Szavaiknak és tetteiknek nagy szerepe volt abban, hogy az otthon maradtakban nem hunyt ki a remény, hogy a külföld nem felejtette el teljesen küzdelmeinket és érte is hozott áldozatainkat, s hogy a valódi nemzeti célok nem maradtak képviselő nélkül.

Erős bennünk a meggyőződés, hogy az új viszonyok új helyzetet teremtettek a külföldi magyarok és az otthon maradtak viszonyában. Megnőttek a lehetőségek, de egyben a felelősség is. A nyugaton élő magyarság ismét közvetlen szerepet tölthet be a nemzet sorsának alakításában, előmozdítja az előttünk álló roppant feladat sikeres véghezvitelét. Találkozásainkra emlékezve kéri ezt a közreműködést

A n t a l l J ó z s e f
miniszterelnök

J e s z e n s z k y G é z a
külügyminiszter

..... "

.....

Megjegyzés

A szabad magyar választások után hivatalba lépő kormányhoz több alkalommal fordultak emigránsok és kérték, hogy a hazalátogatók a vízumkényszer alól mentesüljenek.

Ez ügyben RADNÓTHY KÁROLY bs-unk (Calgary, Alberta, Kanada) is 1990.XII.6.-án levelet írt ANTALL JÓZSEF miniszterelnökhöz.

Levelére 1991.I.25-én az ottawai Magyar Nagykövetségtől válasz érkezett, mely szerint azok részére, akik érvényes magyar, vagy kanadai útlevéllel rendelkeznek 1991.II.1-ével a vízumkényszer megszűnt.

Magyar útlevél iránti kérelem bármelyik magyar külképviselethez benyújtható. (Lásd: K.M.1991.I.26.-)

.....

A KATOLIKUS MAGYAROK VASÁRNAPJA 1991.I.20-i számából részlet Dr.ORMAY JÓZSEF (Toronto, Ont., Kanada) "A FINTA-ÜGY" c. cikkéből:

" 1991.január 21-én és az azt követő napokban került sor a Finta-ügy fellebbezésének a tárgyalására. Ez a tárgyalás annak eldöntése lesz, hogy a bíróság elfogadja-e a fellebbezést (Ontario Supreme Court of Appeal).

Előzmények: 1990.máj.25-én Finta Imrét az esküdtszék egyetlen vádpontban sem találta bűnösnek. (Háborús és emberiségellenes bűnökkel vádolták). Az esküdtszék határozatát megfellebbezni nem lehet. Fellebbezést jelentett be a Finta-per ügyésze, Christopher A.Amerashinge azon az alapon, hogy a bíró Justice Archie Campbell, számtalan jogi hibát követett el a tárgyalások folyamán. Ezért kéri az ügyész a fellebbezési bíróságot, hogy a fellebbezést fogadják el, hogy az esküdtszék felmentését helyezték hatályon kívül és új tárgyalást rendeljenek el.

Várakozással tekintünk az újabb tárgyalás elé.

A jogászok érdeklődéssel várják azt, hogy a tárgyalást vezető bíró ún. jogi tévedéseit és "mondvacsinált" mulasztásait hogyan fogja a fellebbvezési bíróság megítélni. Egy bíró karrierjéről lehet szó. Felmerülhet a kérdés, hogy vajon a jogi, vagy a politikai megfontolások érvényesek ebben a perben.

A kanadai és amerikai magyarok eddig is nagy érdeklődést mutattak a Finta-per iránt. Sok kis jövedelmű magyar adakozása tette lehetővé a perköltségek egy részének megtérítését.

A zsidóság is érdeklődik a per további kimenetele iránt. Megnyilatkozásaiból látható, hogy mindenáron bűnbakot akarnak találni. 80 év alatti gyanúsítottakat már alig lehet találni. Vajon, ha a gyanúsítható korosztályok kihalnak, meg fognak nyugodni?

Nem utolsósorban a kanadai adófizető is érdekelve van a sokmillió dolláros perköltségek hallatára. Ha új perre kerül a sor, akkor előlről kellene kezdeni az egész eljárást és újból ki kellene fizetni a perköltség millióit.

Finta Imre is várakozással tekint erre a talán "utolsó fordulóra". Két házát, bútorait, festményeit, szőnyegeit felemésztették a perköltségek. Egyetlen szobája van; öregségi nyugdíjból él. szeretné, ha a reá kent sok gyalázzattól véglegesen megszabadulhatna.

.....

A CALGARY HERALD 1991.II.26-iki számában adja hírül, hogy:

BUDAPEST-en, az un. VARSÓI PAKTUM-ot, mely 36 éven keresztül a nyugati NATO keleti ellenfele volt, tagjai 1991 márc.31-ével megszűntnek nyilvánították. A Szovjet Unió és Keleteurópa 5 államának külügy és honvédelmi miniszterei 1991.II.25-én az International nagyszálló díszes tanácsstermében egyezményt írtak alá a katonai kötelezettségek törlesztésére. A Varsói Paktum elleni felkészülés adott okot a nyugati hatalmaknak a fegyverkezési verseny folytatására. Ezt az 1955-ben létesített egyezményt használta föl a Szovjet Unió az 1956-os magyar fölkelés letörésére.

A politikai rész törlése, mely a keleteurópai kommunizmus elleni forradalmakkal 1989 után ténylegesen már úgyis elvesztette jelentőségét, Prágában még Julius előtt fog bekövetkezni hasonló ülés keretében.

.....

VIII.

A VEZETŐSÉG LEVELESLÁDÁJÁBÓL

D.I. (Gaiberg, Németország) 1990.XII.4-én kelt levelében szerető üdvözlését és köszönését küldi 80.szül.napjára kapott gratulációért, majd így ír: ---"Nov.28-án ünnepeltük meg a nyolcvanadikat. Ilyen alkalommalazután eljön a helyi énekkar, de első a polgármester, utána pedig senior klubunk minden tagja. Még jó, hogy kisközségünk úgy jó 2000-en felüli lakos csak, no meg hát a fiatalabbak nem jönnek..."

Adja Isten, hogy bajtársunk jövőre is elláthassa a községi előljáróságot, meg a hozzánk hasonló nyugdíjasokat is! (Szerk.)

Dr.P.V. (Bécs, Ausztria,) 1990.XII.5.... " Látom, hogy teljesen egy véleményen vagyunk, ami a külföld tudósítását Magyarországról illeti... Mi sokszor arra se vagyunk képesek, hogy az első külföldön született generációt magyarul megtanítsuk. Sőt sokszor az a tapasztalatom, hogy a kihozott gyerekek az idők folyamán elfelejtik anyanyelvüket. Részemről nem vagyok ugyan képes újságoldalakat megvenni, hogy azokon az igazságot megírjam, tájékoztassak, vagy a hazugságokat megcáfoljam, mégis számtalan levéllel igyekeztem a

TV-nél a hibákat helyesbíteni, vagy az újságokban a hamis híreket megcáfolni. Néha még választ is kaptam... Törekedjünk tehát arra, hogy a helyünket lassan már rosszul beszélő, vagy magyarul már nem is beszélő utódaink (az őrséget) átvegyék és a magyarságért síkra szálljanak. Ha nálunknál sokkal primitívebb ellenségeink erre képesek, akkor miért ne lennénk mi is erre képesek? ... "

1991.I.21-én... " A cső.rehabilitálásának késlekedése ne szomorítson el. A kormány úgysem mer a dologban felszólalni. Azok semmit se mernek, mintha vaj lenne a fejünkön... A régi rendszer emberei viszik továbbra is a szót, úgy a közigazgatásban, mint az igazságszolgáltatásban, avagy az iparban és a kereskedelemben... A kormány a "privatizálás" híve, ahogyan ezt magáról hirdeti. Tehát az elállamosított és elvett vagyon megint magánkezébe kerül, de nem a volt tulajdonosok kezébe. Azokat vagyonjegyekkel elégítik ki! Egy vagyonjegy a volt vagyon 90%-át képviseli és 5 millió forinttal határolva van. Ennél magasabb kártalanítás nincsen. A vagyonjegy egy nyugta, mely sem mire sem kötelez, tehát vagyont sem jelent, viszont el lehet adni, ha egy megfelelő bolond jelentkezik! Ha ellenben valaki fizetni tud, az megkapja az ingatlant, üzemet stb., Ez végleges rablás a volt tulajdonosokkal szemben. Az unokák úgysem örökölhetnek. Az üzemet megfizetni pedig csak a külföldiek, vagy a hazai jómódúak tudják..."

" Az egyik okleveles vegyész barátom írja: " ... " a nyáron nem értem rá szabadságra menni, ugyanis az új termékeinkkel ott voltam az országos mezőgazdasági kiállításon, utána pedig a budapesti nemzetközi vásáron. A vállalatnak van ugyan egy marketing-osztálya, de ők nem csináltak semmit, sőt a mezőgazdasági kiállítást ki is hagyták a programból, holott a kiállítás a mi számunkra már azért is fontos, mert ilyen kiállítást csak 5 évente rendeznek meg: mi pedig újabban speciális műtrágyát és egyéb, mezőgazdasághoz szükséges műanyagot gyártunk. Ehhez jön még, hogy a vállalat - rossz beruházás miatt, - a tönk szélén áll, s ezért szükséges a reklám és a kiállítás. Egy új gyárat is építettek, de azt már 1 év óta nem képesek beindítani... Nov.15-én új állást kaptam, hol a fejlesztést kell rendbe hozni. Eddig u.i. a magyar vállalatok csak dolgoztak, de hogy kell-e valakinek a termelés, avval senkisémmel törődött, mert az állami kereskedelem úgyis átvette. Most egyszerre az új, a jó, keresett termék kellene, most meg a pénz hiányzik a kidolgozáshoz. Ez most a gondom az új helyemen. A kalkuláció gyermekcipőben jár. Mindenesetre új lendülettel fogok az új munkához..." ... "

v.Sz.J. (London, Anglia) 1990.XII.25... " A szeptemberben tartott Vitézi Találkozón beszélgettem K.K-nal a hazai helyzetről. Ebből és az ott elmondott beszédéből is látni a zavaros hazai helyzetet. Sajnos egyelőre úgy néz ki, hogy a kommunisták befolyása érvényesül az élet minden területén. De lassan mi is teret nyerünk az otthoni lapokban megjelenő cikkeinken keresztül. A napokban érkezett levél Kaposvárról, egy volt börtön-társamtól. Írja, hogy ketten átvették a Somogy megyei újságot, ő lett a társszerkesztő. Kért, hogy írjak cikkeket a lap számára.

A hazai hírek szerint a kormány nem oldotta meg az égető sürgős változásokat. Minden maradt a régiben eddig. Ismét kérik MÉSZÁROS LÁZÁR 1848-as altbgy. földi maradványait. Ez alkalommal RONKOVICS JÓZSEF ezds., a bajai MÉSZÁROS LÁZÁR lövészdandár pk-a. Az ügy folyik.

A volt angol miniszterelnöknek azért kellett mennie, mert nem akart beleegyezni a közös európai pénz bevezetésébe. Rábeszélték, hogy - bár az első menetben vezetett 205 szavazattal, - adja be lemondását.

A jelek szerint Anglia elvesztette Európa fölött a vezetős szerepet. Európa lerázta magáról a Jaltai Egyezményt, független lett a nagyhatalmaktól.

Ma Európában a német politika dominál.

Az ünnepek alatt követelést készítettem a hazai kárpótlási hivatal számára. Követelem a Csendőrségnél a börtönökben eltöltött időkről a nyugdíjat, amit akkor levontak tőlünk. Most kaptam levelet az Igazságügyminisztériumtól hazulról. Mellébeszélnek, nem válaszolnak egyes kérdésekre..."

v. D.GY. (Wellington, N.Z.) 1990.X.21-én... " A tanácsnokok választása okt.14-én volt, míg a polgármester választás 21-én. Ez már a második kísérlet volt, mert az első fordulóban az összes szavazatok nem érték el a kívánt 40%-ot. Két nappal a választás előtt indultam el, így az eredményt még nem tudom. 1990.XI.9-én: Az eredményre figyelemmel arra a következtetésre jutottam, hogy nekünk még sokáig kell várunk arra, hogy kivirradjon. Tehát politikailag zűrzavar van. Ezért elnézést kérek, ha véleményt nyilvánítok: nemleges irányban. Ugyanis úgy tűnik fel, hogy minden lényeges ponton (általában) ott vannak. Az egyetemeken is, ahová szintén belátogattam. Tehát egyelőre várjunk és figyeljünk... "

.....

v.V.K. (Sao Paulo, Brazil) 1990.VI.22... " A brazil gazdasági helyzet nagyon súlyos, még embrio formában van a kibontakozás, s nem lehet tudni, hogy sikerül-e a dinamikus, tetterős, fiatal elnökünknek a reformokat megvalósítani. A nagykapitlisták nem akarnak lemondani sok százalékos hasznukról, a másik oldalon pedig a világbankok fojtogatnak a könnyelműen felvett és elherdált kölcsönök miatt, melyek kamatja már jóval túllépte az alaptőke határát. Mi pedig, ahányan vagyunk, már mind nyugdíjasok, de inkább nyugdíjasok vagyunk... "

.....

v.Dr.K.J. (Magyarország) 1990.X.26.... " A felvetett nagy probléma még mindig nem időszerű. Bár vannak rámenős fiataljaink, akik mindent megpróbálnak ismeretséggel, beadványokkal, hogy a kollektív megbélyegzést töröljék. De, amint már írtam, a világ-közvéleményt manipulálók az 1944-es eseményekben való részvételt soha nem bocsájtják meg. A bolhából kis elefántot csinálnak. Erre jó példa volt IMRE kálváriája. Mindenesetre azért az egyéni leg való elbánás enyhült. Most már vannak olyan dolgok, amiben nem különböztetnek meg minket. A legújabb rendelet szerint munkaviszonyba be lehet számítani a katona-évet, a polgári életben végzett munkát, esetleg az egyetemet, a hadifogságot, az internálást csak a mi szolgálati időnk nem. Amint tudod, a személyes szabadságban történt korlátozásokra kiterjedt az anyagi jóvátétel, helyesebben kárpótlás, de minden rendelet korábban kimondta, hogy ebben a háborús bűncselekmények miatt elítéltek nem részesülhetnek.

Az új 93/1990 /XI.21./ kormányrendelet kimondja, hogy a kárpótlásban, vagyis nyugdíjkiegészítésben az ilyenek is részesülhetnek, ha a hátrányos jogkövetkezmények alól mentesíti őket a bíróság. Ezt a mentesítést én is megkaptam, kérelmem elintézése folyamatban van. Egy további kedvezmény, ami mindenkire vonatkozik, hogy az eddig nyugdíjba be nem számított évek után is lehet kérni a nyugdíj újra megállapítását. Közülünk az első, aki ezt már meg is kapta HERENDI ÖDÖN...

Annyira mozgalmas itthon az élet, hogy lassan megy az olvasás. No, meg ehhez a korom is közbeszól. Beléptem a 80-ba. Körülölelem a földgömböt, hogy a rajta szétszórt magyaroknak összetartó szeretetünket elküldjük, mi, akik itthon élünk... "

.....

Dr.A.L. (Bulverde, TX., USA) 1990.VIII.7...." Nagyon örülök a tervezet megszületésének, jól van megszövegezve és mindannyiunk kívánságát magába foglalja. Szerintem az idő elérkezett a memorandum benyújtására. Az új de-

mokratikus államrend kell, hogy méltányolja sérelmeink orvoslását. Ha esetleg halogatnánk az elküldést, akkor joggal mondhatnák, hogy a csendőröknek nem volt sürgős a jóvátétel és az elégtétel, úgy látszik, belenyugodtak a változtathatatlanba... "

.....

B.L. (Magyarország) 1990.VII.6... " R.B.könyvét olvastam, nekem is megvan. Az általad említett rendelet törlése nem valószínű, hogy a mi életünkben megtörténik. Ez már nem áll senkinek sem az érdekében. Már igen keveset érint. Az öregek, akik nyugdíj nélkül, szolgálati évek nélkül maltert keverték, vagy éjjeliőrök voltak, már régen eltávoztak. Özvegyeik is követik őket. A Fidesz-t nem érdekli, de hiába, van egy réteg, akik nem bocsájtják meg a szerencsétlenül a Testületre bízott feladatot. A történészek véleménye is, hogy FARAGHO hibája, hogy belement, neki kellett volna ezt a Testületre igazán nem szabott parancsot megtagadni.

.....

K.G. (Apopka, FL.USA) 1990.VIII.20... " Megkaptam a helyesbített tervezetet, teljesen azonosítjuk magunkat azzal. A Csendőrség jogigénye vitathatatlan. A Tervezet legyen kérvény, s annak esetleges elutasítása szolgáljon okos "perújítási" eljárások bevezetésére, amelyre Közösségünk felkészülhet. Ma már nem vagyunk egyedül. Egyéni munkásságunk az emigrációban számos testület és személy velünkérését eredményezte. Lépünk ki a ránk kényszerített csendből! ... "

.....

Gy.Ö-né (Windsor, Ont., Kanada) 1990.XI.29-én... " Most is, mint mindig, várakozással néztem elébe a B.L.megérkezésének. Bajtársi kiáltvány-a nagy visszhangra talált bennem, s minden betűjét lelkesedéssel olvastam. Vártam is már, hogy megérjen az idő arra, hogy ez a kérdés is - a Semmiségi törvény, - felmerüljön, az a./, b./, c./ pontokba foglaltakkal egyetemben. Természetesen az otthoni életet, közhangulatot nagyon másnak találtam, mint 1985-ben. Reménység, kétség, várakozás, s az abszolút bizonytalanság érzése lebegett a levegőben. Már akkor elindult a nagy áremelkedés és előrevásárlás, aki-ahogy tehette. A házak nagy része leromolva, közömbösség a fiatalság részéről, s a hihetetlen csúnya beszéd. Mindez elszomorított... "

.....

K.E. (Budapest) 1990.XII.27... " Egy hete érkeztem feleségemmel Budapestre és márc.közepéig maradok. Jul.közepén operálták a gerincemet és három kis csontot - ami nyomta az ideget, - eltávolítottak. Hála Istennek, azóta megszűntek az összes derék és lábfájdalmaim is. De kicsit elsatnyult jobb lábamat kell felerősítenem. Sok sétálás is hozzásegít, de kicsit lusta lettem. Remélem ezen is segíteni tudok. Feleségem is nagyon elkényeztetet és kiszolgál.

Ismerkedem az itteni új világgal, s remélem, hogy jan.végén mindenről be tudok számolni. Itt mindent lehet kapni, csak borsos áron és jan.1-én ismét nagy drágulást ígérnek, lakbér, villany, gáz, élelem, stb... A jelenlegi kormány is óriási küzdelmet vív az ellenzékkel, de győzni fog és remélem, hogy 2-3 év múlva ismét jobb lesz az élet. Óriási külföldi befektetések folynak és lassan mi is tagjai leszünk az Európai Közösségnek. A sport is felfelé halad. Figyeld az úszó ausztrál Világbajnokságot jan.elején. A foci csapatok is fejlődnek és rövidesen ismét nagy lesz a magyar foci!... "

.....

Dr.A.F. (Buckhannon, Wv., USA) 1990.XII.3... " a volt bajtársak csőségi idejét még mindig nem ismerik el és nem számítják bele szegényes nyugdíjukba. Micsoda igazságtalanság! Ha csak 10-15 évvel fiatalabb len-

nék, a letenyei járásban biztosra veszem, hogy megválasztanának képviselőnek. De hát az idő túljárt felettem, maradok ott, ahol vagyok... "

.....

Ft. Dr.G.I. 1990.XII.5-én... "... ezzel a néhány sorral köszönöm meg kedves megemlékezéseket aranyemisémről. 45 éves emigrációs működésem alatt igen szoros kapcsolatom volt csendőr bajtársakkal. Franciaországi tartózkodásom alatt kitűnő, megbízható munkatársakat találtam bennük és egész életre szóló barátságot kötöttem velük. Természetesen, mikor ideérkeztem 30 évvel ezelőtt, azonnal kapcsolatba léptem az itteniekkel is és az a kölcsönös baráti kapcsolat, melyet még mindig tartok a más ország részekbe vándoroltakkal itt is rögtön kialakult... "

.....

v.G.M. (Beaconsfield, Que.Kanada) 1990.XII.6-án ... " A Bajtársi Levél legutóbbi számában közölt újszülött meglátogatása szept.28-án kezdetét vette. Igen, az újszülött él, rongyosan, vérszegényen. Az ország zöme tudja, hogy az újszülöttnak sok a Herodese, vadásznak életére, gyalázzák kül- és belföldön. A beadványnak nincs itt az ideje. Régi örskörletemben nagy szeretettel fogadtak. Találtam még elég sokat, akikkel kapcsolatban voltam, akik megígérték, hogy képviselőjükön keresztül ütni fogják a vasat, ha az idő elérkezik. Falumnak mindhárom templomát - mikor tele volt, - meglátogattam. Mise után mindenkihez volt néhány szavam, közöltem velük, hogy most nincs vallási lülönbség, csak magyar-ügy, melyet szolgálni kell.

A plébánosoknak kértem segítségüket, hogy a városi vezetőséggel való megbeszélésünk alapján, egy emlékmű felállítása ügyében tevékenykedjenek. Misét mondtam mindhárom templomban a hősihalottakért.

Okt.23-án a Sportcsarnokban megrendezett ünnepségen jelen voltam, ahol MAGAS ISTVÁN Kanada delegátusa beszélt. Szívből gratulálok MAGAS bs-unknak, aki nagyon nívós beszédet tartott. Engem külön is büszkeség töltött el, mert nagy csoportot vittem magammal, akik megelégedésüket fejezték ki az elmondottak felett.

A Jászságban él TÓTH M. ISTVÁN (főtörm.) bs-unk, aki segédoktató volt a kiskunhalasi lovas osztálynál, s később Ceglédre helyezték. Kéri, rajtam keresztül továbbítani azok neveit és címeit, akik ismerték. (A Szerk. továbbítja.) Bevallom, 75. évemben testileg, lelkileg kissé fáradtan érkeztem vissza befogadó országomba. De az a sok-sok szeretet, melyben részesültünk és a végzett munkánk mindent felejtetett... "

.....

v.H.J -né (Victoria, B.C., Kanada) 1990.XII.21... " Otthon voltam okt. 23-án, s csak keseregtem, mert sajnós még sok a bajkeverő, mert nem söpörték ki a régi vezetőket és csak színváltozás lett. A kormánynak nehéz a helyzete. A magam részéről nem segítenék a szabályzatokkal. Én nem vagyok politikus, nem rendelkezem magas egyetemi végzettséggel, csak az élet volt az iskolám (nehéz) és nyitott szemmel járok. Ha szükségét látják a szabályzatainknak, ne szégyelljék azt nyilvánosan is elismerni, s kövessék meg őket és családjaikat. Adják vissza az elrabolt nyugdíjat, hiszen már olyan kevesen vannak... Ez a legkevesebb, amit megtehetnének a sok-sok bűnért, amit ellenük tettek. Én járom a magam útját, amíg élek, az én Párom nyomdokain. Az ő lelke velem van és az ad erőt, ha csüggedek. Hiszem, hogy a Jóisten velem van és céloom elérem... "

.....

SIMON FERENC (Holland Landing, Ont., Kanada) bs-unk 1990 decemberi leveléből közöljük az alábbi, - bár helyszűke miatt lerövidített - idézetet, mely újabb bizonyítéka a Csendőrség törvényes és tárgyilagos szolgálati

magatartásának:

... " A zsidóság szemében szálna maradt, hogy a magyar kormány rendeletére, német nyomásra Magyarországon is - noha csak 1944-ben a közbiztonsági szervek végrehajtották a zsidók összeszedését. Ez városokban a rendőrség, vidéken a csendőrség igénybevételével történt meg.

1944 őszén, a szovjet tankcsordák előtt, a Központi Nyomozóparancsnokság is az ország nyugati határmentére húzódott. Törzsalosztálya Répcelakon foglalt ideiglenes állomáshelyet. Kormányrendeletre ezen sorok írójának parancsnoksága alatt, okt. 6-án, 22 főből álló cső. különítményt rendelt vissza Budára, a Gellért-hegyre: ... Svédország, magyarországi külképviseletének biztosítására. Köztudott volt, hogy a kirendeltség épületében (rendszeresen) zsidókat rejtegetnek, s őket Wallenberg úr (a kirendeltség vezetője) nagyszámban juttatja Amerikába. E tényről a Nyilaskeresztes Párt is értesülve volt és több alkalommal intézett támadást a kirendeltség ellen, hogy onnan zsidókat hurcoljanak el. Ennek megakadályozását szolgálta a cső. különítmény odavezénylése. Az őrség szolgálati ideje alatt: 24-25 főből álló fegyveres nyilas csop. két ízben intézett támadást a kirendeltség épülete ellen, hogy onnan KUGEL ERNŐT és társait a Párt Házba kísérje, Szálasi Ferenc parancsára. Az őrség, természetesen, ezt megakadályozta, szolgálati ideje alatt egyetlen embert sem hurcoltak el a nyilas fiúk a kirendeltségről.

Buda körül karácsony éjszakáján bezárult az orosz gyűrű. Wallenberg úr irodájába hívatta az őrség parancsnokát és a következő szavakkal búcsúzott: "Kormányom és magam nevében köszönetet mondok a M. Kir. Csendőrségnek és külön önöknek, amiért kiváló szolgálatukkal elősegítették emberéletem mentő munkánkat..." ... Kezet nyújtott és elhagyta az irodát.

(A szerkesztő megjegyzése: " A sors ironiája, hogy míg Raoul Wallenberg szobrot kapott Budapesten, addig Simon Ferenc hazájából kiűzve él Kanadában és a Csendőrség, melynek védelmét Wallenberg élvezte és megköszönte, még ma is megbélyegzett Testületnek számít.)

.....

IX.

KÖNYVISMERTETÉS .

KOSZORÚS FERENC (1899-1974) volt vk. ezredes "Emlékiratai és tanulmányainak gyűjteménye." Kiadta a Magyar Történelmi Kutató Társaság az Amerikai Egyesült Államokban, 1987-ben, 526 oldalon, kötve. Nyomta az Universe Publishing Company.

A könyv II. Fejezete: Az első erőszakos náci hatalomátvételi kísérlet meghiúsítása Budapesten, 1944. jul. 6.-án. Koszorus ezds. visszaemlékezéseit 1961 nov. 17.-én, azaz az események után 17 évvel írta meg Washingtonban, (D.C., USA.,).

Ez a fejezet megelőzőleg már megjelent az "Élet és Irodalom", Budapest 1982 dec. 24-iki számában Bokor Péter író tollából, a címet: " A csendőrpuccs, képzelt beszélgetés egy vezérkari ezredessel"-re változtatva. Ugyancsak lehozta az " egy vezérkari ezredessel folytatott képzelt beszélgetés"-t teljes egészében a New York-i "Magyar Szó" 1983 febr. végi száma.

Az alábbi adatok szorosan hozzátartoznak az események kiértékeléséhez:
I.

Az un. "Baky-puccs" Budapesten 1944 július 6-án.

1944 július elején az ungvári, galántai, nagyváradai csendőr-tanzászlóaljakat, valamint néhány tanzázadot vasúti szállítással a fővárosba rendelték. Cél: Ünnepeles csendőrzászló-avatás a Vérmezőn. Zászlóánya: Horthy Miklósné. Ezt az ünnepséget azonban repülő-veszély miatt elhalasztották és a csendőr alakulatok néhány napos gyakorlatozás után visszatértek állomáshelyeikre.

Ezt az esetet egyes magyarországi források úgy tüntették fel, mintha 1944 júliusában a Budapesten összpontosított csendőrök ENDRE LÁSZLÓ és BAKY LÁSZLÓ belügyi államtitkárok vezetésével a Kormányzó Úr elleni puccsra és a fővárosi zsidóság elszállítására készültek volna.

Baky László még a II. Világháború előtt csendőrőrnagyként nyugdíjba ment és politikai pályára lépett. Előbb országgyűlési képviselő, majd a Sztójai-kormány idején belügyi államtitkár volt. A törvényen alapuló rendelkezések szerint: minden új csendőr tan- vagy karhatalmi alakulat felállítása a honvédelmi- és a belügy-minisztérium együttes feladata volt.

A galántai csendőrzlj. tisztjei, tiszthelyettesei a Csendőrség hivatásos állományába; a legénység, - a hadkötelezettségi törvény alapján - besorozott újoncok voltak, míg a nagyváradi és ungvári zászlóaljok tisztjei, thts.-ei és a legénység is valamennyien a hivatásos állományba tartoztak.

Un. "Baky-féle zlj.-ak", vagy "Baky-féle csendőrzlj.-ak" megnevezést a M. Kir. Csendőrség elhelyezése c. felsorolás nem tartalmazza. Az állítólagos "Baky-puccs" fegyveres leverésére Koszorús ezredes önként jelentkezett, noha attól félni oka nem volt, mert a galántai cső. zlj. teljes lőszerkészlete a Józsefvárosi pályaudvaron, a kirakodás során, légitámadás következtében megsemmisült.

Koszorús ezds. állítólag végigjárta a Baky-féle csőzlj.-ak elhelyezési körleteit anélkül, hogy egyetlen körlet helyét, egyetlen csendőrtiszt, vagy cső. thts. nevét megemlítette volna. Mégis megállapította, hogy azok kerete hiányos, jórészt tartalékos, a legénység pedig "éretlen suhanc és kiképzetlen" volt. Ezek tehát hivatásos csendőrök nem lehettek.

Ha Baky László valóban puccsot készített volna elő, Koszorús tiszt járőre könnyen letartóztathatta és a honvéd-bíróság az ügyet tisztázhatta volna. Ennek szükségességét könnyű lett volna a Kormányzó Úrral elismertetni. Ez esetben Baky bizonyíthatta volna ártatlanságát, vagy bűntársait megnevezve feltárta volna terveiket.

A páncélos hadosztály lövegeinek a galántaiak elvonulási útvonalán való felállítása - amikor azok a kiürítési parancsot már teljesítették, - szükségtelen volt, s ez csak a Csendőrség megalázását szolgálta. Felvetődhetne még az a kérdés, hogy vajon ki értesítette az angol hadvezetőséget a galántai zlj. Budapestre való felrendeléséről, a kirakodás helye és idejéről? Most már nem állapítható meg, hogy a bombatámadásnak hány ártatlan áldozata volt! ... v. VÖRÖS JÁNOS vzds., VKF.-aki szinte naponta kihallgatáson jelent meg a kormányzóságon, - naplója szerint: "... teljesen kizártnak tartotta, hogy most (július 6-án) bárki is puccsot kísérelne meg..." Utólag ki is derült, hogy a felvonultatásra semmi szükség nem volt.

v. AGGTELEKY BÉLA altbgy. budapesti I. hadtestpk. július 6-án Óbudán ellenőrizte az alakulatokat, tudtára adta Koszorús ezds.-nek, hogy: " az egész Baky-puccskíséret csak egy felfújtt dolog " s parancsot adott a bevonulásra.

FARAGHO GÁBOR altbgy. a Csendőrség felügyelője, A Kormányzó Úr egyik leghűségesebb tábornoka, a moszkvai fegyverszüneti bizottság vezetője, a magyar népbíróságon tett vallomásaiban a puccskíséret tervét határozottan megcáfolta. A Baky-puccs lényegét Baky államtitkár népbírósági tárgyalásának írataiból valószínűleg teljesen tisztázni lehetne.

A galántai cső. zlj. PC.SZD. egyik tisztje az alábbiakat adta elő: "A galántai cső. zlj. szerepe az u. 1944 júliusi puccskíséretben.

Július elején (a pontos dátumra nem emlékszem) Ládai ezds. közölte a zlj. tisztikarával, hogy a zlj. föl van rendelve a Belügyminiszter által Budapestre, ahol ünnepélyes keretek között zászlószentelésen fog résztvenni. Megjelenés táborigöltözetben kézi fegyverekkel, szállítás: vasúton.

A lőszeres, kézfegyveres, páncélgépkocsik és könnyű (Toldi) harckocsik külön erre a célra rendelt MÁV vagonban voltak szállítva a páncélos század állományaiba tartozó Laky főtörm. szolgálatvezető parancsnoksága alatt. A díszelgés, vagy esetleges karhatalmi alkalmazás szóba se került az eligazításkor...

A berakodás estéjén az "Amerika Hangja" rádióállomásában közölte, hogy "Hallottuk, a galántai cső.zlj. érkezik holnap Budapestre, ahol mi szívélyesen üdvözölni fogjuk őket." A hír hallatára jót nevettünk, mondva: "pont velünk fog az USA légierő törődni" ...és már is elfelejtettük az egészet.

Még aznap éjjel útba indították a zlj. szerelvényét és másnap a d.e.-i órákban befutottunk a Józsefvárosi teherpályaudvarra. Alig értük el az állomás épületét, megszólaltak a légvédelmi szirénák, még mindig nem sejtve, hogy az nekünk szól. A vasútasok gyorsan, ahogy lehetett, kihúzták a vagonok nagy részét külső vágányokra és máris lehetett hallani a gépek zúgását és az első bombákat, melyek a Kerepesi temetőre zuhantak. Mondva magamban: ez már nem tréfa, néhányan a körülöttem lévőekkel kirohantunk a Baross utca végén lévő emeletes ház légopincéjébe. Ahogy rohantunk a lépcsőkön, máris hullottak a bombák. A mellettünk lévő ház telitalálatot kapott és kártyavárként összeomlott, maga alá temetve a lakókat.

A támadás lefújása után visszatértünk a pályaudvarra, ahol több vagon lángokban állt, közöttük a lőszerkocsink is. Laky főtörm., aki a vagonajtóból látcsővel szemlélte a közeledő bombázókat, szilánk által hősihalált halt. Én két sebesült prbcső.-rel, akik kisebb repeszeket kaptak, a közeli Horthy kórházba hajtottam, ahol őket csak "fenyegető" rábeszélésem után voltak hajlandók az orvosok első segélyben részesíteni. (Szabotáltak, mondván, hogy nem vihetik be őket az antiseptik műtőbe.) A lőszerkocsiban tárolt lőszeres még 24 óráig tartó félelmetes tűzijátékot szolgáltatott a nyári éjszakában.

Miután a tüzek kialudtak és a lőszeres elfogytak, neki láttunk másnap a kirakodásnak. Éppen-hogy befejeztük a kirakodást, amikor a zljpk. közölte a tisztgyűlésen, hogy most kapott szigorú parancsot, amely szerint a zlj.-nak sürgősen (24 órán belül) ki kell üríteni a Fővárost és gyalogmenetben útirány a Váci úton keresztül Megyer, ahol a zlj. berakodik és visszatér galántai állomáshelyére.

Amint a zlj. elérte a Váci utat, megdöbbszentő látvány fogadott bennünket. Az útnak mindkét oldalán a honvédség gyorsanmozgó főleg páncélos egységei tüzelőállást foglaltak csöveiket az elvonuló cső.egységeire irányozva. Megalázottnak és becsapottnak éreztük magunkat, így szégyenszemre kiebrudaltként hagyni el Hazánk fővárosát. Motorkerékpáron tartottam összekötést a zlj.-on belül, mikor véletlenül összetalálkoztam VÁGÓ LÁSZLÓ gk.fhdgy. barátommal, aki szintén ki lett rendelve ellenünk. Szinte egyszerre kérdeztük: Laci, mi történt? Hogy jutottunk idáig, hogy a m.kir. Csendőrség ellen használják fel bennünket? Magam se tudtam mást mondani, csak azt, hogy valami borzasztó tévedés áldozatai vagyunk. A honvéd egységek ereje főleg a páncélos járművekből állott, álcázva voltak és mögöttük láttunk kevés gyalogos egységeket elszórtan. Volt a könnyű Toldi-tól egészen a Mark II-ig, sőt néhány Tigris is képviselte a pc.ho.egységeit.

A megalázó érzés mellett némi büszkeség töltötte el az emberek szívét, látva, hogy a zömmel kézi fegyverekkel fölszerelt cső.karhatalmi erők ellen ilyen hatalmas tüzerőt vonultatott fel a honvédség. Megyeren már várt a vasúti szerelvény. Berakodtunk és még aznap indultunk vissza Galántára, ahová másnap folyamán megérkeztünk. "

.....

II.

Csendőr-összpontosítás 1944 augusztusában Budapesten.

A Kormányzó Úr augusztusban titkos hírvivő útján értesült a német megsemmisítő táborok működéséről, valamint, hogy BAKY és ENDRE államtitkárok rajtaütésszerű akcióval folytatni akarják a deportálást. Ekkor elhatározta, hogy minden tőle telhetőt megtesz, hogy megakadályozza a budapesti zsidóság elszállítását. Az Esztergom mellett állomásozó páncélos hadosztályt Budapestre rendelte és a budapesti Csendőrség parancsnokát utasította, hogy ha kell, erőszakkal akadályozza meg a zsidók elszállítását. Erre FARAGHO altbgy., a Csendőrség felügyelője elrendelte a nagyváradai, galántai és más cső. alakulatok összpontosítását...

A Kormányzó Úr aug.22-én FERENCZY LÁSZLÓ cső.alez.összekötőtiszt útján értesítette a németeket, hogy a magyar kormány nem járul hozzá a deportálásokhoz és a fővárosba felhozott katonai csapatok és csendőrök, szükség esetén, fegyveresen fognak minden német erőszakos kísérletnek ellenszegülni. A német deportáló csapatok parancsnoka Eichmann dühösen támadott Ferenczyre, mikor rájött, hogy a katonaság és a Csendőrség összpontosításával félrevezették. Intézkedést kért Himlertől. Mikor néhány nap múlva a válasz megérkezett, a németek elállottak tervüktől és Eichmann csoportjával együtt aug.30-án elutazott Magyarországról.

A nagyváradai tanzászlóalj egyik századpk.-a, dr. REKTOR BÉLA szds. az összpontosításról az alábbi felvilágosítást adta:

" Augusztus elején a nagyváradai cső.tanzlj-at Muraközből, valamint kb. 16-18 cső. tan- és karhatalmi századot sürgősen Budapestre összpontosítottak. Ezek addig maradtak ott, míg a német birodalmi belügyminiszter, Himler, a deportálások legfőbb irányítója hozzá nem járult a magyarországi deportálások teljes és végleges beszüntetéséhez.

A nagyváradiai szállása az Üllői-úti vonatlaktanya garázsa lett. Azonnali készülséget rendeltek el, mert a németek, vagy a nyilasok támadásától tartottak. A gp.-kat és gsz.-kat tüzelőállásba helyeztük és cső.-járőrökkel portyáztattuk a közvetlen környéket. Napközben állandó kiképzés volt, néptömeg szétoszlatása, elg.-érzelmű járőrök lefegyverzése. FARAGHO altbgy., a Csendőrség felügyelője személyesen ellenőrizte a kiképzést.

Egyik napon az iskola, alosztály és tanzázadpk-okat váratlanul kormányzói kihallgatásra rendelték a királyi vár fogadótermébe. Lehettünk ott kb. 30-an. A sor élén FARAGHO altbgy. állt. A Kormányzó Úr mindenkivel kezet fogott. Röviden ismertette az ország nehéz helyzetét, a nyilasok hatalmi törekvéseit és a németek szövetségesekhez nem illő viselkedését. Hangsúlyozta, hogy a körülmények szabják meg intézkedéseit és elhatározásában csupán a nemzet egyetemes érdekét tartja szem előtt. Ebben szüksége lesz a csendőr alakulatok támogatására.

Még néhány napi összetartás után az iskola rövidesen visszatért Nagyváradra. Az öpk. jelöltek tanuláshoz láttak, a fiatalabb csendőrökből álló századokat pedig az Erdélyben harcoló honvéd ho.-okba osztották be. "

A Csendőrség ezen összpontosításával hozzájárult a budapesti zsidóság megmentéséhez.

..... Forrásmunkák:

- Horthy Miklós : Emlékirataim, Buenos Aires, 1953.
Dr. Rektor Béla : A Magyar Királyi Csendőrség Oknyomozó Története.
Lévai Jenő : Fekete könyv, Budapest, Officina, 1946.

.....

Összefoglalás:

Ide s tova félszázad távlatából nagyon nehéz érdemileg hozzászólni Koszorús Ferenc vk.ezds.:" Emlékiratai és tanulmányainak gyűjteményé"-hez, illetve annak II.Fejezetéhez. Ez a fejezet, az állítólagos Baky-puccs az, ami bennünket közelebből érdekel. Megnehezíti a helyzetet, hogy az egyik oldalról - Baky László részéről - egyetlen tanúnak sem sikerült az emigrációban nyomára bukkanni és nem sikerült semmi dokumentumot feltalálni az állítólagos Baky-, vagy Csendőr-puccsra vonatkozólag. Az összpontosított alakulatok tisztjei részéről néhányan még életben vannak. Szerintük semmiféle un. hatalomátvételre annak idején nem készültek, ilyen parancsot nem kaptak és puccsról szó nem esett közöttük.

Ha egyáltalán megtörtént és fel is merülhetett minisztériális síkon a hatalomátvétel, vagy a puccs gondolata, ez az alakulatokhoz nem jutott el. Ők nem voltak a "nagykép"-be beavatva. Bizonyos, hogy a Horthy Miklóshoz hú csendőr-tisztikar a legfelsőbb Hadúr ellen semmiféle puccsot nem hajtott volna végre.

Ezt alátámasztja néhai vitéz PÉTERFFY JENŐ ezds., zljpk. és egyik tisztje közlése szerint az augusztusi kihallgatás, ahol a Kormányzó Úr fölfedte előttük, hogy " a múltban őt félrevezették, nem a valóságnak megfelelő tényeket jelentették neki, s hogy Önök egy nagyon csúnya politikai eszköznek lettek majdnem az áldozatai, de most már újból bírják a legteljesebb bizalmamat..."

A másik oldalról pedig, vagyis az állítólagos Csendőrpuccs ellen felvonultatott karhatalom: itt van az egyik legfontosabb főszereplő, maga a karhatalmi erők parancsnoka: Koszorus Ferenc vk.ezds.

Katonai szemmel nézve elképzelhetetlen egy támadás előzetes alapos felderítés és részletintézkedések kiadása nélkül, csak úgy vaktában. Arra nézve nincs semmi adat, hogy legalább a zlj., vagy szdpk-ok valami közelebbi eligazítást kaptak volna, holott a helység harcban (utcákon, épületek között) különösen fontos. Azt sem szabad elfelejteni, hogy a testőrség elegendő lett volna, hogy mindaddig kitartson, amíg a riadóztatott honvéd alakulatok, főleg a légi erő segítségül tudnak jönni. Néhány repülőgép a légelhárító fegyverekkel nem rendelkező támadókat percek alatt szét tudta volna verni.

Az is elképzelhetetlen, hogy Baky László, aki hívatásos honvéd és csendőrtiszt volt, mindezt ne tudta volna. Ugyancsak megelőző beosztásainál fogva tisztában kellett lennie a titoktartás fontosságával és ilyen rendkívüli ügyben olyan könnyelműen járt volna el, hogy az előkészületekről az Amerika Hangja és a támadó ellenséges repülőgépek parancsnoksága tudomást szerzett.

És hogy nem szerzett az állítólagos "Csendőrpuccsról" tudomást az illetékes magyar katonai (honvéd, csendőr és polgári elhárító) szervek s a rendőrség?!

Semmi adatot nem sikerült kapni a zászlóval kapcsolatban sem, hogy hol, mikor, ki látta, ki készítette, mi történt vele és hol van jelenleg?! Háborús állapotban, állandó légitámadások közepette, nagyon valószínűtlen indoklásnak hangzott a zászlószentelésre, mint az összpontosítás igazolására való hivatkozás.

A leggondosabb utánajárással sem sikerült semmi tárgyi bizonyítékot találni (iratok, stb.), ami igazolhatná, hogy a puccskísérlet igaz és a csendőrség összpontosítása indokolt lett volna. Ennek Horthy Miklós "Emlékirataim"-ban sincs nyoma.

A csendőrpuccskísérletről és összpontosításról valóban elég sokat beszéltek annak idején Budapesten. A hírforrást megállapítani nem lehetett.

Lehetett egy képzeletbeli, felnagyított, vagy rosszindulatú, szándékos ügy, amiben az ellenséges külföldi propaganda is szerepet játszhatott. Legdöntőbb cáfolat erre az, hogy már augusztusban ugyanezen alakulatokat egy esetleges nyilas hatalom átvételi kísérlet ellen a Kormányzó úr megbízhatónak ítélte meg és azok összpontosítását elrendelte. (Lásd: "Emlékirataim" 260.)

Mindeddig tehát, míg az állítólagos cső. puccskísérletre vonatkozólag megbízható bizonyítékokat és a sok tisztázatlan kérdésre vonatkozólag HATÁROZOTT EGYENES FELELETET nem kapunk, addig minden, az állítólagos "csendőr-puccs"-ra vonatkozó hírt fönn tartással fogadunk és aszerint értékeljük.

A volt m.kir. Csendőrség becsületének megőrzése és jóhírének fönn tartása egyik legfontosabb emigrációs feladatunk.

Erre kötelez csendőr múltunk és a bajtársi hűség!

+ + + + +

" EMLÉKEK ÚTJÁN JÁRVA 1942-1944". Szerkeszti és kiadja PÉNZES JÁNOS, Melbourne, VIC. Ausztrália.

A három tisztképző akadémia két utolsó avatásának története írásban és számos képpel, tablóval illusztrálva. Az Emlékkönyvben a két Világháború közötti tiszti sarjadék nevelésének és hivatásra való felkészülésének hű történetét örökítették meg bajtársaink. A szerkesztő és 36 évfolyamtárs közreműködésével megírt visszaemlékezések az olvasó szeme elé tárják az igazságot, tanulságul az őket követő nemzedéknek.

A gyűjtemény közös kiadása nem üzleti vállalkozás. Az előállítási költségeken felül maradó összeget az évfolyam 68 hősi halottjának - Magyarországon felállítandó - emlékművére fogják fordítani. (Au.M.É.1990.V.10.-)

ÁRA: US 35.- postaköltséggel. Megrendelhető: Mr. János Pénez

P.O.Box: 648, Mt. Eliza, VIC., 3930
Australia.

vitéz TEMESVÁRY ENDRE vörgy., a Csendőrség Felügyelője mellé beosztott tábornok ellép a Körmenden, 1944.XI.15-én felavart csendőrhadnagyok előtt.

+ + +

" INDOKINÁBAN AZ IDEGENLÉGIÓVAL ", írta: APARVÁRY LÁSZLÓ
tb.bajtársunk,csendőr fiú. Megjelent a szerző kiadásában 1981-ben,Calgary-
ban (Bajtársi Levél 1981/2.szám).

E könyv most kapható ANGOL FORDÍTÁSBAN a szerző címén, ára \$17.95 +
postaköltség.

Mr.László Aparváry
General Delivery,
Eagle Bay, B.C. VoE 1TO
Canada.

.....

X.

FELHÍVÁSOK, HELYESBÍTÉS, EGYÉB, NYUGTÁZÁSOK

1. FELHÍVÁS:

1977 okt.20-án vitéz KERSZTES LAJOS ügyvezető körlevelet bocsátott ki,
melyben emigrációs életleírásokat, csoportjaink működéséről beszámolókat kér
a bajtársaktól. Ezek az írások bizonyíthatják a Csendőrség tényleges otthoni
szolgálatát, valamint a csoportok emigrációs teljesítményeit, helytállását is.

Az elmúlt 14 év alatt 89 bs.küldötte be életleírását. Közülök 45-en már
nincsenek életben. Az írások a Központ őrizetében vannak. Közösségünk létszá-
ma csökken, életkoruk emelkedik. Ezért ezen értékes, bizonyító anyag további
sorsáról gondoskodnunk kell.

Összeköttetésbe kerültünk Dr.SZAKÁLY SÁNDOR hadtörténésszel (Hadtörténeti
Intézet és Múzeum, Budapest), aki már eddig is több alkalommal írásaiban
tudományos tárgyilagossággal és együttérzéssel nyilatkozott a Csendőrség-
ről. A múlt évben megjelent: " A Magyar Táborig Csendőrség " c.könyve után a
Csendőrségről szándékozik könyvet kiadni. Figyelemmel az otthon máris meg-
indult változásokra úgy gondolom, hogy most van Dr.SZAKÁLY-nak szüksége mi-
nél több adatra és bizonyítékra, hogy a Csendőrségről hű képet fessen, s így
segíthesse a Testület elismeréséért és az erkölcsi jóvátételért megindí-
tott munkánkat. A mi érdekünk, hogy egy szakmailag feddhetetlen, tárgyilagos
munkát publikálhasson, mely megtámadhatatlan tényekkel bizonyítja igazunkat.

Ezért szándékunkban van - amennyiben bajtársaink ehez hozzájárulnak, - az
életleírásokat és az egyéb beszámolókat 1991 jul-1-e után Dr.SZAKÁLY rendel-
kezésére bocsátani. Kikötöm, hogy az adatszolgáltatók neveit nem hozhatja
nyilvánosságra.

Akik ezen lépéseinket korainak ítélik, írják meg, s írásaikat visszaküldjük,
vagy a M.Kir.Fegyveres Erők Múzeumához (Toronto, Ont.Kanada) tesszük át a
csendőrmuzeumi anyaghoz való csatolás végett.

Calgary, 1991 február 14-én

Bajtársi üdvözlettel:
Központi Vezető.

.....

2. FELHÍVÁS

Szükségünk van - mert számolunk a budapesti Szemere Bertalan Magyar Rend-
védelemtörténeti Társasággal való kapcsolat föl vételére - az alábbi sza-
bályzatokra, könyvekre, melyek forrásmunkaként lehetnének fölhasználhatók a
M.Kir.Csendőrség működésének megismeréséhez:

Cs-1 Szervezeti és Szolgálati Utasítás a M.Kir.Csendőrség számára,
Budapest, 1941 Hivatalos Kiadás,

Dr.Miskolczi Ágost, Pinczés Zoltán: A Magyar Büntetőjog
gyakorlati kézikönyve a M.Kir.Csendőrség számára,
Budapest, 1940. I.kötet, valamint a II. és III. kötete,

v. Ridegh Rajmond, Olchváry-Milviusz Attila: Bűnügyi nyomozástan
Budapest, 1936.

Kövendy Károly: Csendőrök a Kárpátokon, kézirat, Nyugaton, 1953

v. Kövendy Károly szds. Magyar Királyi Csendőrség a törvény és rend
szolgálatában 1881-1945. Toronto, 1973.

Dr. Rektor Béla: A Magyar Királyi Csendőrség Oknyomozó Története,
Cleveland, Ohio, USA. 1980.

A könyveket az adományozó megnevezésével (Vagy anélkül)
A Hadtörténeti Intézet és Múzeum címére, Dr. Szakály Sándor hadtörténész
részére küldenénk 1991. július 1-e után. A Budapesten kelt átvételi elis-
mervény másolati példányával a könyvek rendeltetési helyre való jutta-
tását nyugtázni fogjuk.

Kérem bajtársaim segítségét.

Calgary, 1991 február 14-én

Központi Vezető

.....

3. FELHÍVÁS

Több bajtársunk és hozzátartozóik emlékezte szerint a Kanadai Kir. Lovas
Csendőrség (RCMP) küldöttsége a 30-as években Budapestre látogatott el és
ott tanulmányozta a bűnügyi nyilvántartásunkat és a laboratórium működését,
Kiskunhalason pedig a lovaskiképzést.

Kérjük az ezzel kapcsolatos adatoknak (év, hó, nap, nevek stb.) esetleg a
Csendőrségi Lapokból, vagy más kiadványokból a Szerkesztőséghez való be-
küldését. Kívánság esetén kézséggel visszajuttatjuk.

Központi Vezető.

.....

HELYESBÍTÉS

KISS FERENC m.kir.csendőr g.főhadnagy, wellandi (Ont.Kanada) csoportunk
tevékeny tagja, az MHBK csoport vezetője helyesen 1990. VIII.31-én 76 éves
korában humyt el. (B.L. 1990/2 szám.)

.....

TUDÓSÍTÁS

Az alábbi könyvekből néhány magánpéldány kapható a Központban:

Dr. REKTOR BÉLA:

(US) Federal Law Enforcement Agencies

Danubian Press, Astor, Fla., USA 1975

408 oldalon, kemény kötésben (angol nyelvű)

US 7.- és postaköltség

A M.Kir.Csendőrség Oknyomozó Története.

Árpád Könyvkiadó, Cleveland, OH., USA 1980

552 oldalon, kemény kötésben

US 20.- és postaköltség

S.B. VÁRDY + A.H. VÁRDY

Triumph in Adversity

Columbia University Press, New York, N.Y., USA 1988

616 oldalon, kemény kötésben (angol nyelvű)

US 21.- és postaköltség

(Ez a kötet tartalmazza Dr. REKTOR BÉLA utolsó ismert tanulmányát a
Csendőrségről.)

.....

N Y U G T Á Z Á S O K

Az MKCsBK Vezetősége

ezúton is köszönettel nyugtázza a Közösségünk fönntartására befolyt
önkéntes hozzájárulásokat és felülfizetéseket.

1990 szeptember 1 - től december 31 - ig

B F. BL DM	50.-	Sz.P.London		B. A. BL US	10.-
A. L. BL	20.-	csoport	BL 60.-	id. K. L. BL	15.-
Sz. J. BL	100.-	K. M.	BL 50.-	F. L. BL	12.-
V. I. BL	12.-	J. P.	BL US 15.-	H. A. BL US	20.-
Özv. K.S-né	BL US 50.-	P. I.	BL US 20.-	Z. A. J. BL US	25.-
v. D. Gy.	BL US 40.-	v. N. L.	BL US 20.-	B. J. BL US	50.-
T.J.Tourcoing		Dr. K. Z.	BL US 50.-	n. N. N. BL US	50.-
csoport	BL 108.70	S. I.	BL 30.-	Á. B. BL US	30.-
Özv. Gy.Ö-né	BL 40.-	Cs.F.Montreal		D. S. CsJ	5.-
v. P. K. BL	25.-	Csoport	BL 357.-	v. R. I. BL	15.-
v. G. M. BL	25.-	T. J.	BL US 25.-		
Özv.v.H.Á-né	BL 20.-	P. I.	R.B.k US 25.30	S. A. BL US	25.-
S. Á. BL US	10.-	v. Sz.L.	BL US 15.-	Dr. H. E. BL	25.-
S.M. Hamilton		v. B. J.	BL US 15.-	S. F. BL	25.-
csoport	BL 184.-	K. F.	BL US 20.-	M. I. BL US	25.-
Özv.v.H.J-né	BL 50.-	M.Cs.Cs.K.	BL US 250.-	E. M. BL US	20.-
Özv.v.H.J-né	BL 30.-				

1991 január 1-től február 28-ig

S. A-né BL	15.-	P. F.	BL US 20.-	P-né Ch. BL	38.62
P. A. BL	35.-	Cz.F.	BL US 30.-	P. B. BL	25.-
A. P.J. BL US	25.-	Özv. N. S-né	BL 20.-	Dr. P. V. BL	50.-
v. K. L. BL	15.-	S. F.	BL 15.-	Dr. P.V-né BL	50.-
M. L. BL	20.-	Dr. A. L.	BL US 25.-	v. K. L. BL	20.-
K. M. BL	20.-	V. I.	BL 20.-	Dr. F. K. BL	20.-
Sz. G. BL	20.-	K. J.	BL 16.-	J. B. BL	20.-
Dr. K. Gy. BL	12.-	Sz.J.	BL 12.-	K. J. BL US	25.-
N. J. BL	20.-	D. D. J.	BL 39.09	v. S. E. BL	10.-
M. J. + S.F. BL	24.-	B. J.	BL 15.-	B. L. BL	25.-
v. T. I. BL	100.-	Dr. B. E-né	BL US 25.-	Cs. L. BL	2.50
		Dr. K. I.	BL 50.-	S.J.I. BL	20.-

.....